

S'Esclop

Quadern cultural

24

II època, any IV,
3,25 €

GUILLEM AMENGUAL
VICENÇ CALONGE
MAHMUD DARWISH
PIERRE DESCAMPS
JOAN FULLANA
CARLES GUINOVART
RAMON LLULL
M. LÓPEZ CRESPI
LLUÍS MAICAS
JOAN MANRESA
PERE PERELLÓ
JOSEP PIZÀ

JOAN POMAR
P. ROSSELLÓ BOVER
BARTOMEU RIBES
RAFEL SERRA
LLUÍS SERVERA
ÀNGEL TERRON
MATIES TUGORES
PAU VADELL

IL·LUSTRACIONS:
NILS BURWITZ
DOLORS FUSTER

A. GRASSET DE SAINT-SAUVEUR
JOAN
KAZIMIR MALEVITX
ANDREU MARCH
FRANCUSCO PÉREZ
MABEL PIÉROLA
JOSEP PIZÀ
ROBERT
MIQUEL J. SERVERA
TUDANCA
J. VALLBONA
JOSEP M. VALVERDE

De la sèrie *Ombres amagades* (2005)

Miquel J. Servera

Editor: **S'Esclop**
associació cultural

Director:
Joan Fullana
<joanfullana@terra.es>

Consell de Redacció:
Rainelda Palerm
Gaspar Servera
Josep Manuel Servera
Magdalena Vidal

Administració:
S'Esclop

Apartat de correus 332
07181 Palmanova (Calvià)
Telèfons:
971 - 439209
971 - 693933
Fax:
971 - 734012
<sescllop@hotmail.com>

Publicitat:
639 - 954223

Coberta:
Francisco Pérez Martínez

Disseny:
Joan Fullana &
Miquel J. Servera

Tractament d'imatges:
Miquel Ensenyat
Iñaki Macià
M. J. Servera

Impressió:
Loracar SL

Dipòsit legal:
PM-2551-2003

ISSN 1697 - 7300

Novembre-desembre 2005

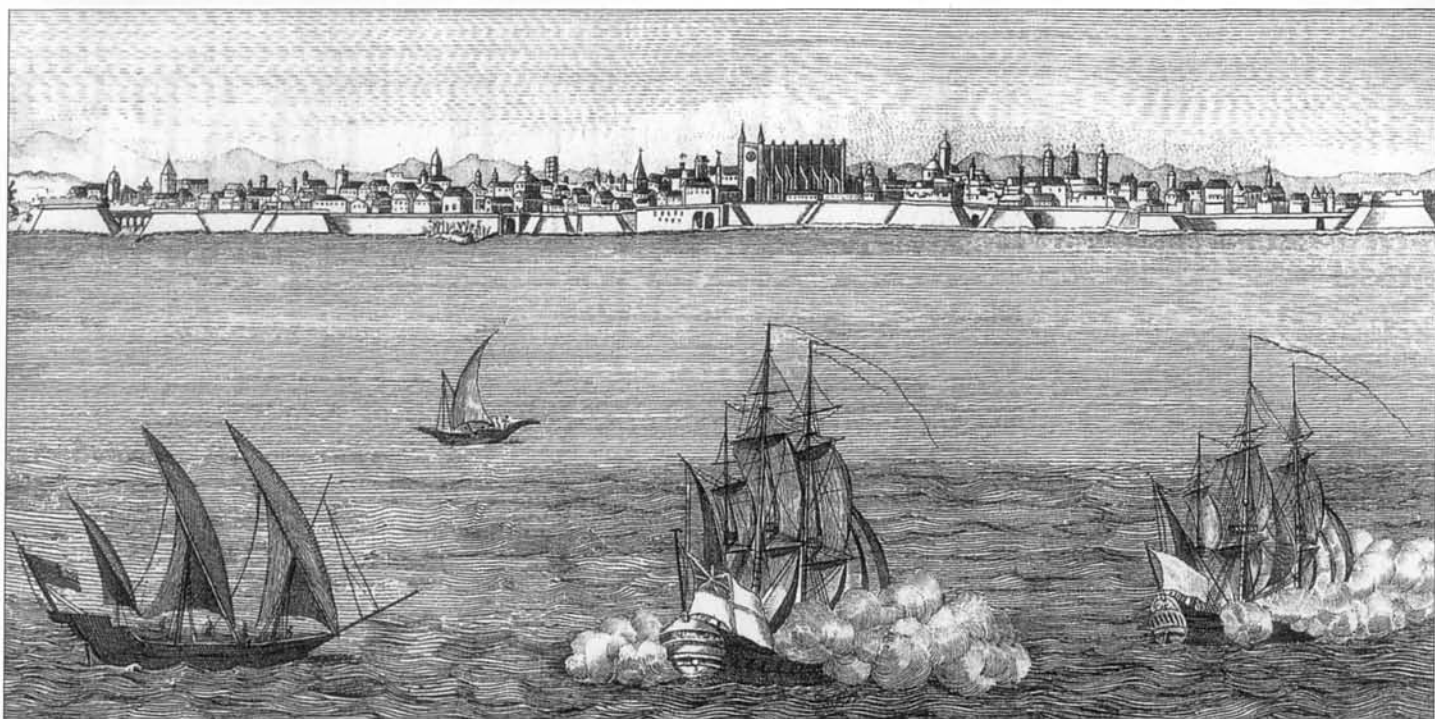
GUILLEM AMENGUAL	14
VICENÇ CALONGE I GUSTÀ	13
MAHMUD DARWISH	36
PIERRE DESCAMPS	22 i 23
JOAN FULLANA	4
CARLES GUINOVART I RUBIELLA	19 - 21
RAMON LLULL	40
MIQUEL LÓPEZ CRESPI	17
LLUÍS MAICAS	27
JOAN MANRESA	36
PERE PERELLÓ I NOMDEDÉU	31
JOSEP PIZÀ I VIDAL	6 i 7
JOAN POMAR MIR	26 - 28
PERE ROSSELLÓ BOVER	5
BARTOMEU RIBES I GUASCH	24 i 25
RAFEL SERRA COSTA	32 - 35
LLUÍS SERVERA SITJAR	8 - 10
ÀNGEL TERRON	11
MATIES TUGORES GARAU	22 i 23
PAU VADELL I VALLBONA	38

IL·LUSTRACIONS:

NILS BURWITZ	40
DOLORS FUSTER	25
ANDRÉ GRASSET DE SAINT-SAUVEUR	4
JOAN	39
IÑAKI MACIÀ GARCÍA	34
KAZIMIR MALEVITX	11
ANDREU MARCH	4
FRANCISCO PÉREZ MARTÍNEZ	1
MABEL PIÉROLA	5
JOSEP PIZÀ I VIDAL	6
ROBERT	23
MIQUEL J. SERVERA	2
TUDANCA	18
J. VALLBONA	38
JOSEP MANUEL VALVERDE	37

S'Esclop, Quadern cultural no retribueix cap de les col·laboracions; la redacció no tornarà els originals no sol·licitats ni sostindrà correspondència sobre els mateixos; la revista tampoc no comparteix necessàriament les opinions signades dels seus col·laboradors.

S'ha fet un tiratge de 550 exemplars. **S'Esclop, Associació cultural** no gaudeix del suport econòmic de cap institució privada ni rep ajudes de cap organisme autonòmic o municipal.

Palma a començaments del segle XIX, gravat d'André Grasset de Saint-Sauveur

Salutació de cap d'any

Fotografia d'Andreu March

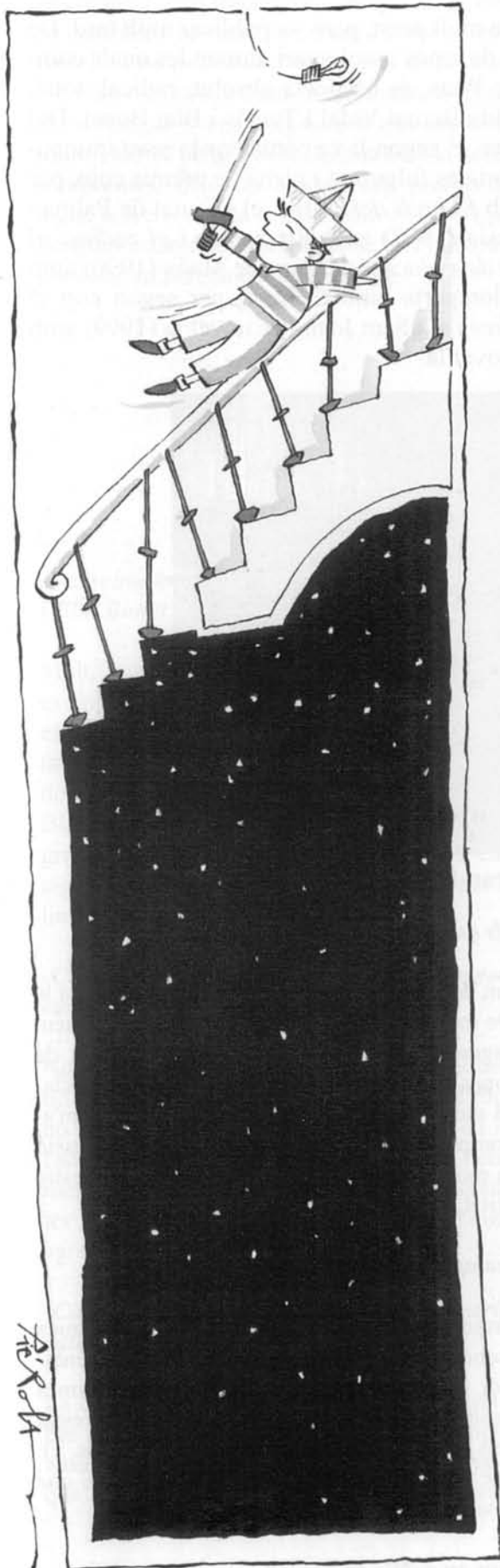
Joan Fullana

*Apreciats lectors,
estimats col·laboradors,
benvolguts subscriptors i anunciants,*

En finalitzar l'any és l'hora de passar comptes, de fer el balanç entre allò que volíem i allò que hem fet i, així mateix, de veure si els números quadren... En aquesta ocasió, fent abstracció d'aquestes tasques necessàries i ingrates, i perquè no ho podem fer personalment, aprofitam aquestes línies per a, en nom dels que feim *S'Esclop, Quadern cultural*, donar-vos les gràcies pel vostre continuat suport i ho feim -en aquestes dates tan propenses a l'expressió de missatges de bona voluntat i quan, en començar l'any nou, tants de bons propòsits es fan, que el temps ja s'encarrega de posar al seu lloc- amb l'esperança que, d'ara endavant, tot sigui millor i que sàpiguem estar a l'alçada front a les circumstàncies que haguem d'encarar amb bon tarannà i, per això mateix, no volem acabar aquesta missiva de salutació sense dir-vos que us desitjam bones festes i que l'any que ve sigui millor, en tots els sentits, per a tots vosaltres, i per a tothom.

Cordialment,

Joan Fullana

Corria tant! FRIGABA
d'esser un altre.

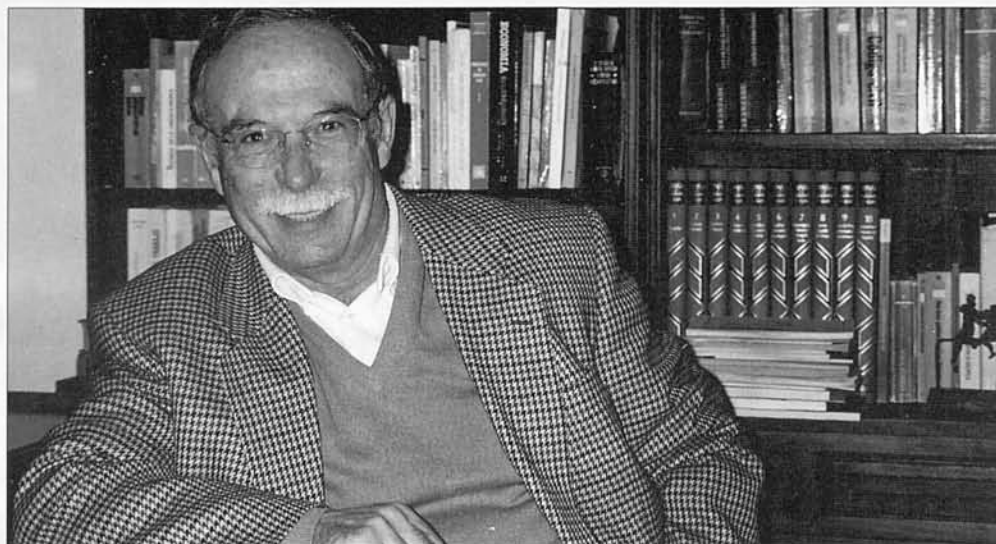
DORMIA
despert en la ignorància
de MIRAR com es colguen
un per un, tots els llums.
L'ALTRE l'espectacle
de fer-se ALT, de ser
un déu definitiu.

No Ho SABIA Ningú
i Ningú No le deia
que ja, RELE el PRIMER
treu't, veia'n la MAR.
Catalans. Aterguit,
lenta-

Ment,
el fog eco
dels timbals de la nit.

L'entrevista

ANTONI VIDAL FERRANDO (Santanyí, 1945) va ser poeta molt prest, però va publicar molt tard. De petit va ser un nin malaltís, que va haver de fer moltes hores de repòs involuntari, durant les quals combatia l'avorriment i la soledat amb la lectura. Segons Ponç Pons, és un poeta absolut, radical, total, sense trampes, sense perdó, sense excusa. Va conèixer en vida Bernat Vidal i Tomàs i Blai Bonet. Del primer va aprendre a estimar el seu país i la llengua catalana; el segon li va contagiar la seva immensa ambició literària. D'ençà del primer llibre, la seva trajectòria és fulgurant i plena de premis com, per exemple, l'«Ausiàs March» de poesia de Gandia (1985) amb *El brell dels jorns*, el «Ciutat de Palma» de poesia (1985) amb *Racó de n'Aulet*, el d'«Elx» de poesia (1987) amb *Els colors i el zodíac*, el «Bernat Vidal i Tomàs» de Santanyí (1988) amb *A l'alba lila dels alocs*, l'«Ateneu de Maó» (1990) amb *Cartes a Lady Hamilton*, el «Cavall Verd-Josep Maria Llompart» amb *Calvari*; per segon cop el «Ciutat de Palma» de poesia (1995) amb *El batec de les pedres* i el «Sant Joan» de novel·la (1999) amb *La mà del jardiner*. Actualment treballa en la seva tercera novel·la.

Antoni Vidal Ferrando, fotografia de Josep Pizà

-Com s'entra en el món de la poesia?

Et contaré com hi vaig entrar jo. Com que de petit vaig ser un nin malaltís, vaig poder passar molt de temps fent el que més m'agradava: llegir. No fou, però, fins als tretze anys que, estudiant literatura, hi vaig entrar de ple, en aquest món. Llavors em vaig adonar que m'agradava, vaig tenir ganes d'escriure'n i ho vaig començar a fer. Me'n vaig enamorar tot d'una que la vaig conèixer. És un amor que ha tingut intermitències i que encara continua.

-Coneixes la teva obra?

Igual que em conec a mi: no. Per conèixer-la, hauria de ser un savi, i encara no tenc aquest privilegi de què gaudeixen un grapat d'afortunats. En línies generals, hom és incapaç de mirar objectivament la pròpia obra, perquè és com un fill al qual s'estima massa. Amb gran esforç, es pot aconseguir de racionalitzar-la fins a un cert punt, però tanmateix s'escapa, i només els altres es troben en condicions de valorar-la. És com el caràcter, que hom no se n'adona de com és i els altres el radiografien en un instant.

-Qui vols que conegui la teva obra?

El màxim de gent possible, naturalment, però mai a la força. De tota manera, tot el que escric, primerament m'ha d'agradar a mi, m'ha de convèncer i m'ha de omplir unes necessitats. També ha de servir per aclarir-me el món i aclarir-me a mi mateix. Després m'agrada compartir-ho. Tanmateix, no és una obsessió arribar a moltíssima de gent ja que no és una qüestió de quantitat, sinó de qualitat.

-Què t'ha aportat la literatura?

M'ha permès, com deia abans, conèixer-me una mica millor, conèixer millor el món que m'envolta i conèixer millor la condició humana. També m'ha permès deixar testimoni d'una sèrie de fets que han estat importants per a mi (passions, amors, desencisos...). És un poc allò de dir: "Tot això que he estimat o que m'ha impactat, que quedi escrit".

-Si escrius en català és per...?

Un dels meus grans mestres va ser Bernat Vidal i

Tomàs. Un dia algú li preguntà: "Vostè, per què escriu en català?", i ell respongué: "Perquè en sé en català i en castellà, i per això puc triar. Tu només en saps en castellà i no pots triar." Jo no puc dir el mateix que ell. Escric en català d'una manera natural, perquè és la meua llengua i, a més, és amb la que em sé expressar millor; també perquè és la llengua amb la qual em sent compromès; però no tendria cap problema de fer algun text en castellà si la situació així ho requerís: les llengües estan fetes per avenir-se, per entendre's, i no per estar en permanent desencontre.

tures sense estat. Val a dir que hi ha molta de gent jove (i manco jove) que fa una literatura molt digna i de molta qualitat.

-Començares escrivint poesia, què et va moure a escriure novel·la?

La curiositat i el repte amb mi mateix, més que amb els altres. Com que he tingut sempre la necessitat de superar-me, després d'haver escrit alguns llibres de poesia, poder fer novel·la va esdevenir tota una aventura.

“Qui lluita per la seva identitat, lluita per la riquesa de l'univers”

-De quina manera han influït Bernat Vidal i Tomàs i Blai Bonet en la teua obra?

Molt, sobretot perquè ha estat gent que ha donat exemple i no lliçons. Bernat Vidal em va ensenyar a estimar la meua llengua, el meu país i la literatura; també a qüestionar-me el món, a ser molt autocrític, a no creure tot el que ja se suposava que era cert... En Blai Bonet era més artista i volia estar a l'alçada dels grans mestres de la literatura universal. Ell em va contagiar l'ambició literària, la preocupació per l'originalitat i l'heterodòxia.

-Com a professor, que ets, com creus que pot engrescar-se el jovent a llegir?

No tenc la vareta màgica per respondre aquesta qüestió tan complicada de resoldre, però et diria que mai no s'ha de fer a la força, perquè, sovint en l'etapa de l'adolescència, genera molt de rebuig. Pens que el mestre ha de llegir amb els alumnes per contagiar-los les ganes i ha de deixar-los triar el llibre que més els agradi.

-Com veus les noves generacions d'escriptors en català?

La continuïtat de la llengua catalana no està en perill per la part que correspon als nostres escriptors, però tenim unes condicions de supervivència molt difícils que, d'alguna manera, compartim amb la resta de cul-

-Quin dels premis obtinguts t'ha omplert de més satisfacció?

Potser el premi «Cavall Verd-Josep Maria Llompart» (1992), que em donaren per *Calvari*, perquè és un premi que et donen sense que t'hi hagus de presentar i, a més, te'l donen els altres companys escriptors.

-Quina part de tu podem trobar en el que escrius?

El cent per cent del que escrius forma part de tu. Paral·lelament a aquesta afirmació, també dic que és un error escriure conscientment d'un mateix.

-Com valores el problema de la nostra identitat ?

Renunciar a la identitat no només és renunciar a allò que et fa ésser qui ets, sinó posar-te del costar dels qui intenten empobrir la vida; però, avui en dia, caminam cap a l'extermi de les diferències. La majoria de les identitats estan amenaçades perquè hi ha una tendència general a uniformitzar a fi de poder domesticar la gent més fàcilment.

Josep Pizà Vidal

Entrevista realitzada el mes de Desembre a Santanyi

Dos llibres de dos joves poetes *

En Miquel Perelló, jove poeta de Búger i xeremier, llicenciat en filosofia, amb el suggerent títol de *Libèl·lula*, ha configurat un poemari summament original. El mateix nom del llibre de poemes ja ofereix un ample ventall interpretatiu. La libèl·lula o espiadimonis és un insecte que presenta, ens ho diu el DEC, "*uns colors llents i virolats*".

A l'obra de Perelló, la libèl·lula cerca, des de la seva pròpia talaia, l'observació de la realitat. Roman immòbil per copsar les possibilitats de l'aire amb un vol que es va fent passa a passa, a toc de vent suau entre un jonc fràgil mig enfonsat al final d'un aiguamoll.

No es conforma amb participar de l'existència. Igual que el poeta-filòsof, necessita quelcom més. Vol conèixer les tonalitats amagades de la fosca i festejar els perquè en una espècie d'astorament. La libèl·lula és el símbol d'aquell que reflexiona sobre la realitat i sobre l'art; és la imatge de qui es demana pel jo i per l'altre i és, en tercer lloc, qui sap que -des de la invenció del cinema- la nostra existència és, en bona mesura, cinematogràfica.

La "libèl·lula" és l'espectadora atenta que, des d'una "zona d'ombra", aleteja sobre els turons provisionals del present. Aquest objectiu és impossible sense una indagació sobre el llenguatge i els seus límits. Una qüestió que representa en el poemari una preocupació insubstituïble. De fet, l'autor, després d'una lectura acurada del *Tractatus* de Wittgenstein, perfila un enfilall de sentències seguint un esquema semblant. I cadascuna d'aquestes sentències valdria un comentari. Vegeu, per exemple, la definició de "*l'individu com a ésser a fer-se, com ésser en projecció...*", o la que perfà "*l'individu que resta llançat a la solitud existencial*".

D'altra banda, l'autor ha comprovat que el món de les noves tecnologies comunicatives, el món de l'Internet infinit és, així mateix, el món de la incomunicació i de la solitud més profunda. El poeta usa la imatge d'un *Cub* on tot individu es troba engabiats i és el cinema el mecanisme pel qual repassa i allibera la seva pròpia ficció.

El fil conductor principal de *Libèl·lula* és el cinema. No és necessari recordar la importància del setè art en l'espai artístic contemporani; des del poema *Marine* de Rimbaud, que ja conté elements cinematogràfics previs al propi cinema, fins a la reivindicació del cinema, com a obra d'art reproduïble, que perfila Walter Benjamin. O des de l'interès que suscità en els poetes de la generació del 27, com Rafael Alberti o Pedro Salinas, sense oblidar, entre nosaltres, l'aportació fonamental de Damià Huguet, l'enyorat poeta de

Miquel Perelló Mir

Campos. El cinema, en la seva concepció, restava "*lligat a l'evolució de l'art*". En l'obra que ara teniu a les mans és significativa la citació de la primera projecció dels germans Lumière, un llunyà 28 de desembre de 1895, al Gran Café Boulevard de París. Parlam de *L'arribada del tren a la ciutat*.

Tot seguit, Perelló insisteix en el caràcter subversiu del cinema, trencador de la lògica. L'art de la pantalla és, alhora, més "*excitant que el llumí, més captivador que l'amor*" resumint la seva magnífica citació d'A. Artaud. El cinema supera qualsevol ficció perquè és, "*entès com a metaficció*", i, a més a més, en la seva recerca filosòfica-poètica és l'espectador el que "*necessita el film*" per desenvolupar-se com a tal. La imatge-moviment cinematogràfica és generadora d'alguna forma nova d'existència.

Per a Miquel Perelló, la poesia representa l'eina més transparent des d'on, com la libèl·lula amb el seu volateig, copsar la realitat i criticar-la, això és, esporgar-la.

Tot plegat implica aproximar-se a un terreny, una àrea de la qual no se'n pot parlar i sobre la que és millor callar, seguint l'aportació extraordinària de Wittgenstein al final del *Tractatus*. Aquest espai de silenci paradoxalment convoca la poesia. D'aquest redol blanc de sons i de paraules "*neix la poesia*" que, per força, haurà de tendir al mateix silenci. La poesia juga amb l'astúcia i l'enginy d'aliar-se amb el silenci per fer-lo parlar. Quan gira el vers o bota la imatge es dilata la incapacitat d'expressar-se que és la paret on topa el món lògic. Però tampoc amb el silenci o amb la dilatació poètica deim o abastam tot l'insabut, perquè l'ésser humà és un ésser essencialment insatisfet.

El poemari *Libèl·lula* ens ajuda a saltar dins un àmbit nou, una "*nova matinada*" amb la proposta de Miquel Perelló. Una matinada que mai, emperò, no deixarà d'aixecar-se amb una mica de boira o de rosada. Algun nigul incert sense esbrinar sempre acompanyarà la condició humana i li servirà d'estímul.

El nostre jove poeta amb un vers magistral, digne d'un títol, ens serveix de guia per dir-nos que cavalcam

Jaume Munar Ribot

"entre l'exili i el no-res". Aquest exili és precedent a qualsevol intent de comunicació. Ens trobam davant l'"intel·lecte mancat de firmament". L'època de les seguretats absolutes s'ha acabat, l'ésser humà cerca i fluctua, sols interpreta. Hi ha una petjada nietzschiana rera aquesta mancança. Però gaudim del cinema com a mitjà d'autoconeixement, un cinema, en mots seus, "envoltat d'ulls que l'operen". Aquest difícil viarany d'ombres haurà de comptar també amb el "somni". Al poema "somni hipnagògic" s'ocupa de la fase inicial del son. La urgència de l'autoconeixement esperona aquest interès. No podem prescindir de cap vehicle cognoscitiu.

Hem destacat la preocupació pel llenguatge. L'autor ho confirma en aquests dos versos aclaridors: "enregistram els nostres pensaments / en les enclotxes de la veu". Una veu que convoca diversos registres i que imita literàriament el procediment cinematogràfic al final del llibre amb una proposta de guió. Qualsevol intent d'objectivitat, emperò, és frustrat i necessitam sempre per completar les nostres ànsies, per mesurar-les, com la clepsidra o rellotge d'aigua de Miquel Perelló, la "Primera ullada" d'una intuïció poètica. Fins i tot la mort, que circula entre els versos amb la seva puja de finitud, rep un intent de mitigació a través de l'art.

No és gens habitual que un poemari en la nostra llengua comenci amb una estructura filosòfica tan directa i precisa i acabi amb un guió poètic tan captivador. Cal lloar aquest esforç de Miquel Perelló i demanar-li que continuï bregant amb els mots i, sobretot, que suqui aquesta fondària filosòfica que l'acompanya. En definitiva, hi ha en el rerafons de la seva obra un anhel molt autèntic per guanyar en vida i espigar en humanitat, un talent per redescobrir l'amistat amb la paraula que no s'acaba en un mateix i que sempre roman en projecte. Aquest és un dels gran serveis que hom pot oferir a la comunitat que l'ha vist néixer i que, amb un llibre tan original i valent com

Libèl·lula, Miquel Perelló ha començat, amb energia creixent, a dur a terme.

Paraules a *La pietat del pensar* de Jaume Munar

En Jaume Munar, el jove poeta i cantautor de Felanitx, llicenciat en filosofia a la UIB, ha perfet un poemari treballat i profund. Treballat perquè hi ha una lluita molt conscient de recuperació de mots, forans i esquius que vénen del cor de la terra i que ressonaven entre el vent de qualque era esperant ser aglapits per l'entusiasme del nostre poeta. I és un llibre especialment rellevant perquè ha conferit la seva obra encunyant-la de profunditat filosòfica.

Si ens deturam en el primer punt, destacarem una extensa presència de paraules gens habituals i que, per si soles, formen un tresor lingüístic. En Bartomeu Fiol, en el seu article de *Diari de Balears* (del passat 11 de novembre), n'anomena una bona embosta. Vegeu, per exemple, els verbs com "adollar, ratejar, abasardar-se...", qualificats derivats de verbs com *mesellat, esbrecat, balmat...* i substantius com *vina-grella, cornaló, quissonada...* L'elecció d'aquest vocabulari ha ajudat al nostre poeta a acostar-se a una precisió conceptual.

El títol del poemari ho recull d'un dels filòsofs alemanys més influents del segle XX, Martin Heidegger. La citació de l'inici pertany a *La pregunta envers la tècnica*. És una tria que no ha pogut ser més encertada ni més coherent. El poemari podria ser entès com una fonda meditació sobre la capacitat humana de preguntar cercant els seus portells i les seves clarianes.

A l'epíleg, en un text de formidable qualitat, Jaume Munar ens comenta "un dels trets que defineix en quin grau un ésser humà és conscient és la capacitat de preguntar". Amb aquesta elevació de la pregunta, el nostre poeta ens apropa a una concepció del coneixement com quelcom interpretable, inacabable.

Un dels poetes italians més importants, Mario Luzi, vertebrà la seva poètica més destacada en relació a la pregunta i les seves potencialitats. Així, a un recull configurat poc abans de morir, demanant-se sobre la qüestió central de l'ànima escriví: "On ets? No et trob / ànima meva, qui t'ha pres, el món? el paradís? / o no, t'amagues tu mateixa en la teva profunditat..." Luzi, en l'exemple exposat, deixa oberta la qüestió de la ubicació de l'ànima i implica al lector.

La pietat del pensar és un homenatge a la llibertat del pensar, perquè sempre hi ha esdeveniment que "supera l'individu" i que, per extensió, l'empeny a conservar una capacitat de preguntar inexhaurible. Una dimensió que la poesia de Jaume Munar conserva com un dels seus majors dons. Al mateix temps es mou entre aigües mai capbussades del tot, amb alguns

corrents d'ambigüitat que augmenten els seus suggeriments.

Una estreta relació amb la qüestió de la pregunta manté la temàtica del llenguatge. Així mateix podem destacar un advertiment seu quan diu: "*Ara bé, no penseu mai que adjudicar noms a tota casta d'objectes sigui una diversió innocent...*" Ja Hölderlin, poeta reivindicat per Heidegger, per elevar la condició cognoscitiva i fundadora de la poesia ho va anticipar. En una carta, de gener de 1799, a la seva mare, digué que la poesia semblava "*l'ocupació més innocent de totes*", però el llenguatge és "*el més perillós dels béns*". Aquest perill es veu incrementat quan l'aposta del poeta per les idees incorpora un segell ferm i combatiu.

I un altre argument, pel qual el poemari mereix tota la nostra admiració, és la forma amb què s'ocupa de la mort. Valent-nos de les seves paraules: "*...no és la forma que té l'home de morir, allò singular, sinó la manera d'enfrontar-s'hi.*" També el nostre poeta és plenament conscient de la presència de la mort i de "*l'ésser per a la mort*" que és l'home en la proposta heideggeriana. Jaume Munar, a la capacitat de fer-se preguntes, hi junta la d'enfrontar-se a la mort. Diu el poeta: "*Deixaré que la mort / m'escrigui versos al front / Com arrugues del poema / que supura rovell al cornaló del no-res*". És significatiu l'ús de la primera persona. És el poeta el que "*deixa fer*" a la mort i no a l'inrevés. Perquè la necessitat d'enfrontar-se a la mort, ens obliga a prendre consciència del pas del temps i de tota l'estona existencial que va morint mentre ens ocupam de cabòries no essencials. Això és el que comentava Sèneca a la primera carta a Lucili: "*ens passam la vida ocupats o bé en qualche dolenteria, o bé sense fer res o bé sense fer allò que hauríem de fer*". I Jaume Munar es rebel·la contra aquest domini de la mort i li marca el senyoriu dels seus principis. En el poema *La madona i el missatge* (al meu parer d'antologia) també tracta el tema la mort. D'una banda, "la madona" és el símbol de la mort (pres del llegat de Bartomeu Fiol) i el missatge és el treballador d'una antiga possessió (per uns mesos o per tot un any) que serà maltractat per la "madona-mort". És genial que l'autor s'hagi valgut d'una imatge freqüent en la Mallorca de fa quaranta anys i li hagi donat aquesta nova simbologia. Els versos que clouen el poema són conseqüència directa d'aquesta rebel·lia meditada que solca tot el poemari: "*seré una garba d'ossos / dins un silenci de llenya*". La "garba" o feix d'ossos es veu contrastat amb un silenci que no és buit ni duu al buit absolut, sinó que el poeta el deixa cobert de llenya i, en conseqüència, inclina la "garba" o el conjunt d'ossos cap a l'esperança.

Un altre poema excel·lent és *Sobredosi*. És escrit des de l'experiència, perquè Jaume Munar desenvolupa

una admirable tasca com a voluntari en el «Projecte Home» que, com sabeu, es dedica a cercar vies de sortida per a persones que sofreixen degut a una drogodependència. Hi crida l'atenció el vers "*corries nu*" que, deixat sol en el poema, augmenta la sensació de fragilitat del protagonista. Dit d'una altra manera, hem intentat relacionar-ho amb la solitud existencial que acompanya l'ésser humà que, en l'època contemporània, s'ha convertit en especialment greu. Per això mateix, ho paga tenir presents aquells versos de Salvatore Quasimodo: "*Ognuno sta solo sul cuor della terra / trafitto da un raggio di sole / ed è subito sera*". Jaume Munar pensa en el sofriment inherent a l'addicció a la droga amb una comprensió extraordinària de la situació de desempar en què es troba el protagonista del seu poema i tants d'altres com ell.

En el llibre hi ha dos poemes d'homenatge realment bells: un d'ells és *L'otomana de la melangia* (després de la lectura de *Bandera blanca* d'Antoni Vidal Ferrando, un poemari que val la pena llegir del tot), "*un mestre d'aixa de les paraules*" i *Aprendre* dedicat a Vicenç Calonge i a la seva generositat constant. Llegiu-los amb atenció, perquè bé s'ho mereixen.

Podríem dedicar part del discurs a esbrinar les influències que ha rebut en Jaume Munar de Miquel Bauçà, Bartomeu Fiol, Paul Celan o Blai Bonet. Seria una tasca entusiasmadora. Els ha llegit, així com cal, trescant en la profunditat d'idees que transmeten. No sols s'ha fixat en la qualitat artística d'aquests autors, sinó, sobretot, ha reparat, com a bon filòsof que és, en el pensament que s'hi filtra dintre.

El llibre que ha combinat la bona traça d'aquests poetes i la veu pròpia, sorprenent i silvestre. Vull convidar-vos a assaborir l'abundant frescor intel·lectual i literària que traspua. L'autor "*és un foraviler del món*", "*foranament humà, silvestrement sociable*"... *La pietat del pensar* de Jaume Munar és un repte deliciós que ens proposarà múltiples lectures i és una oportunitat d'acostar-se al pensament a través de la poesia i, gràcies a l'Associació Capaltard, a la nostra terra, una ocasió que no podem desaproveitar.

Lluís Servera Sitjar

---

* Presentació de *Libèl·lula* de Miquel Perelló i *La pietat del pensar* de Jaume Munar (a l'aula A de *Sa Nostra*, novembre de 2005)

Malevitx realitzà aquesta il·lustració per a la portada del poemari rus *Els tres*. Els noms que hi figuren són: K. M. (signatura), V. Jap-Nikov, A. Kruxenij i E. Turo

Litografia, (1913),
Kazimir Malevitx

DE RERUM NATURA

Quan un científic mira una pedra
no veu tan sols un objecte contundent,
hi veu tot un entramat de molècules,
l'estructura tridimensional dels silicats,
l'acumulació ofegada de foraminífers.
Quan mira un arbre coneix el perquè dels seus colors,
la distribució espacial dels àtoms de la clorofila,
les cadenes de carbonis asimètrics que l'hi han donat vida.
Quan era un infant i es demanava el perquè
de la duresa de les roques,
el canvi del vi en vinagre,
per què la sobrassada torna blanca,
no sospitava la bellesa dels símbols,
el bell alenar del coneixement
i que la mirada seria un acte de creació.
De la natura de les coses
cal extreure el plaer de viure.

Àngel Terron

D'Iniciació a la Química,

Ed. Tafal,

Ciutat de

Mallorca,

any 1977

Vicenç Calonge i la labor de Capaltard

Vicenç Calonge i Gustà va néixer l'any 1954 a Palma. Hi cursà estudis al col·legi Sant Felip Neri i començà la carrera de Dret a la Universitat de les Illes Balears (UIB) i, com la majoria de joves d'aquella època, s'inicià molt aviat en el món laboral. L'any 1971 entrà a treballar, per atzar, en el Servei Hidràulic de Balears, on va coincidir amb el poeta i activista Josep Maria Llompart -el qual, d'aleshores ençà, esdevindrà l'exemple a seguir- i amb el pintor i poeta Leandro Fuster, qui dirigirà les seves primeres passes literàries i, així mateix, hi trobà els amics Nadal i Joan Francesc Canyelles, amb els quals l'uneix l'amor profund a la nostra terra i la nostra llengua. Vicenç Calonge realitzà cursos de català a l'Institut d'Estudis Lul·lians amb Josep M. Magrinyà i féu cursos d'Història de l'Art amb el professor Barandiaran. De la mà de Xavier Abraham, es donà a conèixer en les «Lectures de l'Havanna», on mostra algunes de les seves obres plàstiques, llegeix els seus poemes, i -sota el pseudònim de «Tito Corriola»- hi canta.

Vicenç Calonge va realitzar una sèrie de programes poètics a Ràdio Balear, des d'on divulgà l'obra dels seus contemporanis. Poc després, gràcies a l'incansable Maria Vázquez de Sóller, veu representada la seva peça de teatre infantil *En Xirimia* (1991). Els cantautors Francesc Josep Bonnín i Josep Arnau Estrades li han musicat poemes i el grup Al Mayurka li musicà i enregistrà els poemes *Foc sedós* i *L'espasa sobre el cap de l'ase*. L'any 1991, presenta el recull de poemes *Temps ressuscitat* i l'obra teatral *Sota el signe de la impotència*. I, després d'alguns anys d'haver-ne estat finalista, guanya el premi «Reina Amàlia» en català (1991). L'any 1996, publica *Rere el finestrell*. És guardonat amb el «Rei en Jaume» de poesia de Calvià, que, després de dos anys de quedar finalista, guanya, l'any 1999, amb *Jocs i Colors del Viure*. Al llarg d'aquests anys, fa amistat amb els poetes Antoni Vidal Ferrando, Àngel Terron, Bartomeu Fiol, Lluís Servera, Albert Herranz i l'editor Joan Fullana, els quals l'influeixen amb els seus consells i transmissió de parers i d'experiències. L'any 1998, publica a «Capaltard» *De quan les vaques boges no existien o no ens ho deien*. Com a finalista del premi «Castellitx», l'any 2000, li publiquen el poemari *Del mar que sóc*. L'any 2002, veu la llum *L'Aigua del temps* dins la col·lecció «La Balenguera», -aleshores dirigida per Àngel Terron- i publica *Cant que s'interroga*, il·lustrat amb dibuixos de l'artista Dolores Sampol, en la col·lecció «La Sínia del Tall», dirigida per Jaume Pomar i, el 2004, surt *Molt més que un temple* a la col·lecció El Turó de «Sa Nostra», dirigida per

Pere Rosselló. Una mostra de la seva obra figura a les antologies *Poetes a l'Havanna* i *Poetes de Mallorca per la llengua*. Vicenç Calonge ha format part dels jurats dels premis de poesia «Rei en Jaume», «Cavall Verd» i «Bernat Vidal i Tomàs» i ha col·laborat en les revistes *Por nova degeneració poètica*, *Oci i cultura*, *El Mirall*, *Literària* i habitualment ho fa a *S'Esclop*, *Quadern cultural*.

Dins aquest esbós biogràfic de Vicenç Calonge, no es pot ometre la seva faceta dinamitzadora-cultural i divulgativa - recordem que, com dèiem d'ell, el model a imitar és el de Josep M. Llompart - en favor de la nostra llengua i cultura. Així, l'any 1991, juntament amb els seus amics Joan Francesc i Nadal Canyelles, Jaume Ferrer i Andreu Serra, funda l'associació «Centre cultural Capaltard» i, sota la denominació d'aquesta associació benemèrita i sense ànim de lucre, acompanyat pels amics poetes, músics i escultors, crea espectacles propis que mostra pels pobles i biblioteques de Mallorca com *Homes de combat*, *Paisatge*

Vicenç Calonge i Arnau Estrades
en un acte poètico-musical de «Capaltard»

amb dona, *Les veus del món* i *La poesia de Capaltard*; amb aquest darrer espectacle poètico-musical arriba a la ciutat de Barcelona, on es presentat a l'Espai Mallorca. I, a més de totes les activitats culturals esmentades, Calonge dirigeix la col·lecció de poesia i d'assaig de l'associació Capaltard, que, a la vegada, realitza una meritòria labor de promoció de la nostra llengua mitjançant encontres i lectures poètiques, com el *1r. Encontre de poetes mallorquins* i les *Lectures poètiques* al cafè bar Es Pinzell, i, incansablement, organitza homenatges ja sigui en solitari o amb l'acompanyament d'altres entitats com la Fundació Emili Darder, S'Esclop, Associació cultural, Illa de Llibres, el C.I.M., el Pen Club, AELC, etcètera.

L'any 1998, Vicenç Calonge és nomenat vice-president a les Illes -càrrec

Capaltard

15^è aniversari

que ocupà fins a l'any 2002- del Centre Català del Pen Club, i, impulsa els actes titulats

Poesia sense fronteres. Capaltard és una bella i llarga història, plena de complicitats i de bona voluntat, que, sens dubte, mereixerà figurar en la història contemporània de la nostra literatura.

Ara, tot seguit, oferim als nostres lectors alguns dels poemes del seu llibre *-Lladriola en cant-* que aviat serà publicat a la col·lecció L'Argentera (El drac de tres caps) de l'Editorial Can Sifre d'Eivissa.

R.

Bicicleta blava
de pluja. L'infant
s'anella amb eclipsis
perquè castrats homes
de massa pregàries
li senyorejaren
per sobre el ball tendre,
i cordaren pors
en un món de fe,
au de purgatori.

*

En llum que va creixent
-esclat d'ones i vidres-
no s'entén la resposta
d'un altar adormit,
d'un somniar estret
com adult amb cucales.
Pulsions d'energia
són concerts d'exigència,
fuga d'àtoms en "si",
roselles de "sol" plenes.

*

Com estol d'il·lusions
necessitam l'ascens
que viu dins l'atzur
i la constància de l'aurora.

LECTURES POÈTIQUES

CAPALTARD 1999

<p>25 - Febrer Pere Bru Serrano Joan Cabot Nadal</p> <p>25 - Març Miquel Bezares Mª Neus Triay</p> <p>15 - Abril Antoni Xumet Vicenç Calonge</p> <p>6 - Maig Victor Gayà Antoni Rodríguez</p>	<p>18 - Febrer Maria del Mar Cortina Pere Orpi</p> <p>11 - Març Miquel Cardell Mª Victòria Secall</p> <p>8 - Abril Maria Magdalena Albertí Pere Joan Martorell</p> <p>22 - Abril Nicolau Dols Gabriel de la S. T. Sampol</p> <p>20 - Maig Joan Perelló Jaume Pomar</p>
--	---

Lloc: Cafè-Bar Es Pinzell
C/. Caputxines, 13
07003 - Palma

Hora: 21:00

Col·labora: Consell Insular de Mallorca

Exposició fotogràfica de Gabriel Pujula Simó
Exposició llibres-objecte de Jaume Canyelles Garau

Aquest cartell reflecteix l'activitat de l'associació cultural «Capaltard»

*

A cada centímetre
un bri més rebec,
un clau en galop,
més rotunditat per a una exigent concelebració.

*

No és desamor el vi que oferesc.
Quin fi, quin fum, què pot fer
la pluja de l'escriptura sobre l'arena?

Vicenç Calonge
(de *Lladriola en cant*)

Diego Sabiote, "La hora de la brisa"

Avui presentam un llibre de poesies, un nou llibre de Diego Sabiote, però no presentam a un poeta, anomenat Diego Sabiote, ja que ell és prou conegut per la seva vasta producció poètica, producció rica i preuada.

Un llibre de poesies que és una recopilació temàtica, un plec de poesia de tema religiós. També en aquest aspecte és ben conegut; ja que tota la seva poesia, que brolla d'un cor net, bondados, sincer i transparent, porta l'imprompta de la referència religiosa, clarament cristiana.

Aquesta recopilació em suggereix un doble comentari:

1. Sobre el caràcter religiós de la poesia de Diego,
2. Sobre aquesta recopilació.

1. Sobre el caràcter religiós de la poesia de Diego

Un text poètic religiós, primer de tot ha de ser poètic. La paraula poètica, com indica el seu propi nom, vol dir que és creativa, productiva. I així en poesia s'han creat quantitat de móns imaginaris i moltes vegades molt reals, perquè reflecteixen l'experiència, els caràcters, els desitjos, etc. Tot el món humà, incloent-hi el món dels possibles, dels anhels i esperances, ha estat expressat per la poesia.

Jo diria que la paraula poètica de Diego, que sens dubte és creativa, però que, de tan sincera i modesta, més que crear móns, crea una nova mirada del món, sobre el món, d'aquest món que vivim.

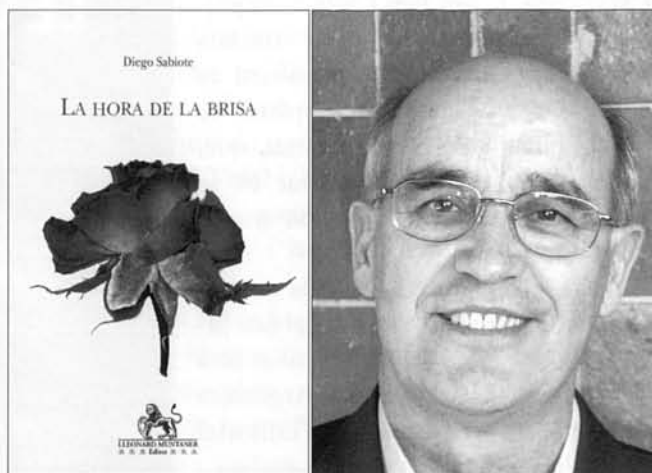
I aquesta mirada sobre el món és la que reflecteix la seva fe, el seu sentit religiós i cristià de la vida i del món. D'aquesta mirada en destacaria dues característiques:

1ª) la seva netedat, puresa, transparència.

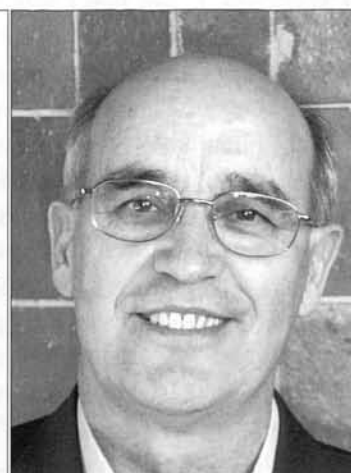
El món, baix la seva mirada, torna a ser el món que brollà de les mans de Déu el dia de la creació, torna a recobrar la bellesa, la senzillesa, la diafanitat i bondat que llua quan va sortir de les mans del creador. Mirada franciscana, de bondat, de fraternitat; mirada positiva, que veu el món com a do, expressió de Déu i do de Déu.

Una prova d'aquesta mirada l'experimentarà de seguida el lector quan es posi en contacte amb aquest text. Llegir uns versos de Diego tonifiquen l'esperit i l'ànim; reconcilien amb el món, amb la vida, amb un mateix, amb Déu.

2ª) La mirada bondadosa no pot passar per alt l'enorme càrrega de sofriment que el món, l'home porta a les seves espatlles. La mirada es fa compasiva, misericordiosa, reivindicativa, solidària. Pren tots els tons de l'amor, que van des de la misericòrdia fins a la lluita per la justícia.

La hora de la brisa

Diego Sabiote

2. Sobre aquesta recopilació

Es tracta d'un plec molt ben construït, amb tota una arquitectura, o almanco així m'ho ha paregut a mi. Dividit en quatre parts:

1ª Fuentes:

Aquí es descriu l'actitud del poeta, l'origen o font des d'on brolla la paraula. El poeta es presenta com a transmissor. Escolta i diu. En l'interval entre l'escoltar i el dir hi ha tota la seva activitat i la seva passivitat, rebre i apropiar-se, expressar i transmetre.

2ª Las puertas de la gloria.

Aquí hi ha els poemes més durs, de to profètic, que denuncien mancances radicals, però al mateix temps assenyalen un camí, un itinerari del cor cap a Déu.

3ª Don gratuito: el Cielo

Aquí es dona un passeig amb mirada neta pel camí de la vida i del món, descobrint, com a nou *Fèlix de les Meravelles* del nostre Beat Ramon Llull, la bellesa, la bondat, en definitiva el do de Déu.

4ª La luz de la Palabra

Aquí hi trobam la part més bíblica, una apropiació de la Història de la Salvació, on es subralla **a)** la trobada amb Déu pel rostre interposat - el dels homes i especialment el dels més desvalguts, **b)** el caràcter personal de Déu.

Per concloure aquesta breu presentació, us desig la sort de llegir aquests poemes i que provoquin en vosaltres la mateixa l'experiència-arrel o experiència radical de la qual brollaren aquests versos, que no és altra que l'experiència de la trobada amb Algú que transforma la nostra mirada.

— Gabriel Amengual —

Joan & Pedro

ES TALLER

CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
POSTA A PUNT DE MOTOR
EQUILIBRATS I PNEMÀUTICS
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASASAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA

Telèfon i fax 971 75 53 65
C/ General Riera, núm. 28, baixos
07003 Palma
Servei de carretera 24 hores
telèfon 971 47 15 38

www.comercialmallorca.com

SAGITARI

llibreria

Llibreria especialitzada
en poesia

www.libreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui
els serveis que posam a l'abast
dels interessats en Poesia i
Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
contra reemborsament

Servei de recerca de títols
de qualsevol especialitat

Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca

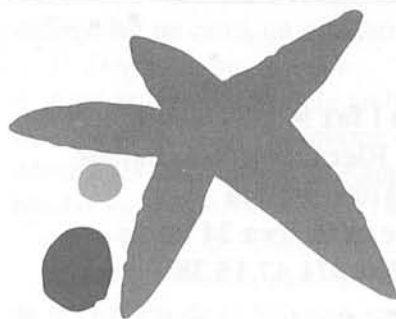
Pàrquing a 50 metres

Ja fa dos anys que va començar la nostra lluita per a la defensa de La Real, contra la construcció d'un hospital a Son Espases en lloc de fer-ho al solar de l'actual Son Dureta, i des d'aquesta plataforma volem felicitar a totes les persones i institucions que ens recolzen i desitjar-vos un venturós 2006 i que el nostre desig d'aturar aquesta barbaritat es faci realitat

www.salvemlareal.org

"la Caixa"

235 Oficines
al seu servici

L'oficina de Joan Alcover,
07006 Palma,
al seu servici

EL PUNT FEBLE

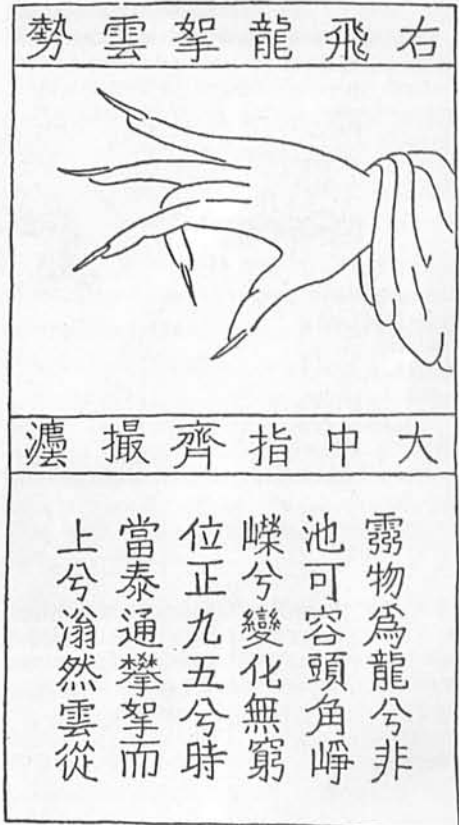
Imaginen que els habitants del camp
som gent ben ximple;
creuen poder mantenir-nos en l'engany
durant in comptables generacions.
Que sempre hagi estat així
no vol dir que aquest estat de coses
perduri eternament.
cal estudiar per a trobar
els punts febles de la cuirassa dels guerrers.

ELS ESCRIVENTS DE PALAU

—Cap obra bella dedicada al treball del poble,
a la lluita per la llibertat.
Tots els eunucs de Palau protegint la llar del botxí
amb cisellades metàfores apreses al temple.
Ampli reialme de la mentida provant d'amagar
el rastre sagnant de les fuetades.
Amb sang es va bastint la Gran Murada.
Enterren els nostres amb les pedres dels fonaments.
Vet aquí la buida xerrameca dels exquisits
dissimulant les humiliacions més concretes:
el treball esclau ocupant les hores dels homes.

Miquel López Crespi

De *Lletra de batalla* [premi «Ibn Hazm» de l'Ajt. de Xàtiva]
Editat per Bromera poesia, Alzira, València, 2004

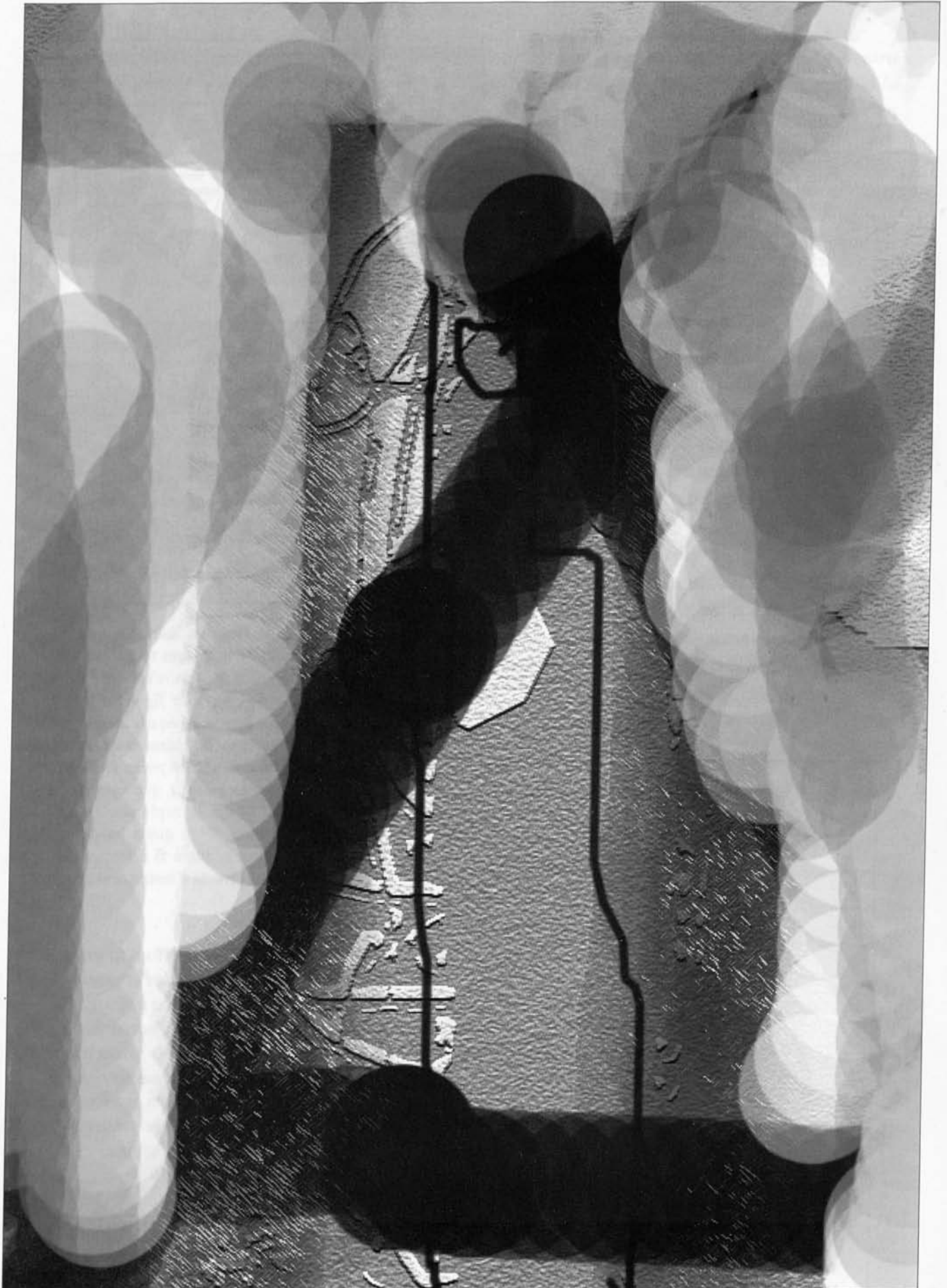

Mètode xinès de llaüt que mostra la posició de la mà per tocar una corda; en aquesta pàgina s'escriu: "La mà dreta suggereix la figura d'un drac volador que s'aferra als nivols" (inscrip. superior) i "Manera de fer sonar una corda amb el polze i el dit del mig" (inscrip. inf.), que va acompanyada d'una nota explicatòria anomenada *hsing* sobre quina ha de ser la posició dels dits a fi d'interpretar de manera correcta l'instrument musical

Mai com quan ens enfrontam amb tota la grandesa de la cultura xinesa ens adonam de l'etnocentrisme europeu, de la mistificació històrica que significa per als europeus haver volgut oblidar (potser per simple ignorància, per desconeixement) els grans avenços culturals (i tècnics i científics) d'aquesta cultura. A moltes contrades d'Europa encara es vivia dins cavernes quan els poetes xinesos escrivien el Llibre de les Odes (recopilat per Confuci, que visqué des dels anys 551 al 479 d'abans dela nostra era).

Miquel López Crespi

Tudanca

Omaggio a Béla Bartók

L' **Homenatge a Béla Bartók** s'estrenà, en versió d'orquestra, com a primera peça del *Díptic homenatges* de **Carles Guinovart i Rubiella** en el Concert de l'Orquestra Simfònica de Balears, al «XXVI Rencontre de Compositeurs», el 12 de novembre de 2005. Es féu a l'Auditori del Conservatori Superior de Palma i fou dirigit per **Fernando Marina**.

La versió per a piano sol, que avui presentem a *S'Esclop*, és una versió eminentment pianística que l'autor adreça als estudiants de piano que vulguin conèixer nous repertoris en un grau de dificultat prou accessible. La partitura compleix així una doble funció, com a recordatori de l'obra d'orquestra i com a peça de piano per a estudiants inquies.

Comentari analític

L'Omaggio... vol sintetitzar, en un exercici miniatrista, l'esperit de la *Fuga* i el de la *Variació*, en les coordenades estilístiques del llenguatge bartokià. El *Tema* (Subjecte), exposat al principi per la mà dreta, presenta el total cromàtic (les catorze notes inicials) en una densitat propera a la que plantegen els postulats de l'*Escola de Viena*, si bé la intervàlica concentrada i el joc motívic seqüencial, així com els freqüents canvis de compàs, pertanyen indefectiblement al món de Bartók.

L'estructura fugada de les variacions es planteja en petits blocs (sempre separats per la doble línia divisòria), cadascun dels quals presenta un tipus d'elaboració específica del material que ve indicat per una llegenda: I) *Esposizione*, II) *Contrappunto a tre voci*, III) *Acordi*, etc. Aquesta recurrència insistent, aquesta variació constant conviu així també amb l'esperit de la *Passacaglia*. Un altre tret bartokià és que la *Resposta*, o segona entrada (comp. 6), es fa a distància de *tríton*, així també com el *Cànon* de la 5ª entrada: l'un comença per *Do* i l'altre per *Fa diesi*.

Les set parts de que consta són les següents

1. Exposició del Subjecte	mp
2. Resposta. Contrapunt a tres veus	pp
3. Subjecte. Acords (i episodi)	mf-(pp) dolce
4. Tema placat	f
5. Cànon Subjecte-Resposta en relació tríton	cresc.-dim.
6. Disgregació. Altures, accents i timbres . . .	sfz, >, p súbito
Episodi.	ppp (dolcissimo)
7. Stretto, moviment contrari (Coda)	ff-mf (perdendosi)...

Observeu que el *Subjecte* (començament del tema sempre des de la nota *Do*) fa la seva aparició a cada paràgraf senar, és a dir, a l'Exposició inicial a *dues veus*, a la tercera entrada (c.11) *en acords*, a la quinta, com antecedent del *Cànon* i, finalment, a la núm. 7, amb gran relleu, fortíssim i en *stretto*, en tant que *Coda*. Aquest ancoratge alternativament referencial té quelcom del que podria ser una *tornada*, en el que les parts mitjanes, nombres parells, vindrien a ser les *estrofes* d'un possible *Rondó*. Al marge del factor lúdic que pot tenir aquest joc d'aproximació a algunes de les formes musicals, el creixement específic de la peça es dona, sobretot, pel contrast dinàmic que va de les *ppp* dels episodis al *ff* del principi de la darrera variació (I); en l'estructura progressiva del sentir mateix de la fuga, sentit acumulatiu des del començament, augment de la velocitat a la 4ª variació, juntament amb l'episodi que la precedeix, i que es troba, sobre set parts, en el centre mateix de la peça; la condensació que representa el Cànon (5ª Var.) i la disgregació, des de *sfz* que es produeix en la quasi weberiana núm. 6, amb els seus canvis d'altura i notes aïllades. La *Coda*, d'altra banda, comença amb un *tancadíssim stretto*, fortíssim i a una corxera de distància, després a una negra i *mf* i, finalment, a una blanca, diluint la intensitat en el *pianíssim*, el "perdendosi" que posa fi a la peça.

La distribució gràfica en pàgina, que situa una seqüència a cada línia, s'ha fet procurant obtenir la màxima claredat constructiva, disposant de tota la composició a la vista, com si d'un quadre es tractés, en una sola pàgina. És una escriptura versificada en la que, com en els versos de la poesia, cada línia té un sentit, una aproximació sinòptica de la qual emergeix amb naturalitat l'estructura graonada de la peça. S'estableix així, de pas, un contacte més directe i efectiu amb l'interpret.

Carles Guinovart i Rubiella

(I) S'haurà vist que les dinàmiques, segons es desprèn del marge dret del quadre anterior, mostren una exclusivitat funcional en cada intervenció: una varietat quasi no repetida de matisos.

Ommaggio a B. Bartók

(Fughetta in variazioni)

Carles Guinovart

Lento $\text{♩} = 48-54$
 I° Esposizione (Soggetto)
 mp legato
 p
 pp una corda
 p

II° Contrapunto a tre voci (Risposta)
 pp dolce
 mf
 p p

III° Accordi (Sogg.)
 mf
 più p
 Poco più mosso
 ppp Episodio
 pp legatissimo
 dolce

IV° Tema placato
 sf
 V° Canon in relazione
 sfz
 Tempo primo
 sfz
 sopra
 sfz
 pp
 dim

VI° Altezza, accenti e timbri
 sfz
 P subito
 ppp dolcissimo
 rit.

VII° Strette, mosso, centrale (Coda)
 ff
 mf
 mf
 ppp
 pericolosi

Poetes francesos d'avui / PIERRE DESCAMPS

Aquests poemes pertanyen al llibre *Les cycles et les temps (Els cicles i els moments)* de **Pierre Descamps**, a qui presentàrem al núm. 17, que serà publicat per Editions «Les Racines de Papier» de Valenciennes (França)

Maties Tugores Garau
(Selecció i traducció del francès)

I MATINES

La vida queda sempre obscura amb masses del desconegut, evidències de préstec, l'escandalosa benaurança dels embriagaments aleatoris. Els avantatges teològics confereixen drets als poblats.

Però quin és el preu dels favors que la usurpació ha donat a mans plenes als caserius?

No importen les semblances ni les secretes seduccions dels cultes que siguin, un no calibra per això la indignitat de la generositat popular.

Els moments sostrets aboleixen la frontera que separa els vius i els morts. Les servituds legitimen els privilegis.

Les ombres travessen els pensaments. La imaginació concentra els esperits.

L'alegria està en els camps, en els plàcids tancats, en la nit sens temor.

El Regne de Déu és la finalitat última de la humanitat.

MATINES

La vie reste toujours obscure avec des masses d'inconnu, des évidences d'emprunt, le scandaleux bonheur des grieries aléatoires. Les avantages théologiques confèrent des droits aux villageois.

Mais quel est le prix des bienfaits que l'usurpation a versés à pleines mains sur les hameaux ?

Quelles que soient les ressemblances et les secrètes séductions des cultes, on n'en mesure pas moins l'indignité des largesses populaires.

Les instants dérobés abolissent la frontière qui sépare les vivants et les morts. Les servitudes légitiment les privilèges.

Des ombres traversent les pensées. L'imagination rassemble les esprits.

Le bonheur est aux champs, aux paisibles enclos, dans la nuit sans effroi.

Le royaume de Dieu est la fin dernière de l'humanité.

II LAUDES

De bon matí fins a la vesprada, el més humil camp ofereix espectacles sorprenents.

En l'esplendor i la misèria, en el llanguiment i la violència, la mirada abraça la natura.

El més temible perill és aquell que hom no té raó de témer.

A força de creure que tot ha vingut, el passat ja no existeix. La realitat fictícia esdevé opressió. Els fets constitueixen encara objectius per a un mateix?

L'home seria en tot cas simplement l'ombra d'un somni?

De totes aquestes veus, la nostra ànima crida a Déu.

LAUDES

De grand matin jusqu'aux petites heures, la plus humble campagne offre des spectacles surprenants.

Dans la splendeur et la misère, dans la langueur et la violence, le regard embrasse la nature.

Le péril le plus redoutable est celui qu'on n'a pas de raison de craindre.

A force de croire que tout est arrivé, le passé n'existe plus. La réalité fictive en devient oppression. Les faits constituent-ils encore des fins en soi ?

L'homme ne serait-il donc que l'ombre d'un rêve ?

De toutes ses voix, notre âme appelle Dieu.

III
PRIMA

Les cases de camp s'enfonsen dins la gleva. Llocs i cossos s'adhereixen. El fals pretext usurpa la realitat. El deixar anar graciós en les maneres no salva de l'enviliment. La renunciació, la desídia dels deures envers un mateix engendren el mal comportament i la decadència. No cal esperar res del bosquerol, dels llogarets, dels boscatges, ni de les terres desbrossades o de les dreteres a penes albirades. Tot pot dependre de les circumstàncies. La pudor permet creure en la perfecció. La innocència seria aleshores la il·lusió de la virtut? Que Déu ens ajudi!

PRIME

Les manoirs s'enlisent dans la glèbe. Lieux et corps s'épousent. Le faux-semblant usurpe la réalité. Le laisser-aller gracieux dans les manières ne sauve pas de l'avilissement. Le renoncement, la négligence des devoirs envers soi-même engendrent l'inconduite et la déchéance. Il ne faut rien attendre des taillis, des bourgs, des bocages, ni des essarts ou des voyettes entr'aperçues. Tout peut dépendre des circonstances. La pudeur permet de croire à la perfection. L'innocence serait-elle alors l'illusion de la vertu ? Que Dieu nous soit en aide !

IV
TERCERA

Està un tan àvid de conèixer els secrets de la natura? La imaginació treballa sobre ella mateixa i es crea fantasmes. La il·lusió alleugereix l'infortuni. Els plaers ignorats arrabassen qualsevol escrúpol. En els camins per retrocedir de les dreteres, la vida s'ha confinada entre els defectes i les enveges. Ningú té necessitat sota les crescudes del demà. Hom aspira sens aturar-se pel que mai ha ocorregut. Així els principis escapen a la raó. El destí pot oposar-se a Déu?

TIERCE

Est-on si avide de connaître les secrets de la nature ? L'imagination travaille sur elle-même et se crée des fantômes. L'illusion soulage l'infortune. Les plaisirs ignorés enlèvent tout scrupule. Dans les reculées des chemins de traverses, la vie s'est confinée entre les tâches et les envies. Nul n'éprouve de besoin sous les poussées de l'avenir. On aspire sans cesse après ce qui n'est jamais arrivé. Ainsi les principes échappent à la raison. Le destin peut-il s'opposer à Dieu ?

Robert
Sense títol
(fotografia)

Els referents

1 *L'infinit ha acabat sent la pega que enganxa la cultura i la barbàrie*, sobretot a la tomba del filòsof o indocumentat o màrtir. El temps ha romput la relativa omnipresència de l'espai i ha sublimat els desastres amb la banalitat d'acceptar-los com a peces de recanvi obligatòries de tenir. Molt, absolutament necessàries han esdevingut les paraules que ens curen de l'oblit, quan ho poden fer. El dolor humà, ho sabem, ve de sempre, però s'ha fet amo de les expectatives, en algun moment revolucionàries, de la nostra possible salut. Toquem el dos abans d'aprendre que les regles del joc són només la condició que se'ns imposa per tal d'haver de perdre'l, si hi volem participar. Però els somnis poden ser una solució quan tota la resta de la nostra vida sembla un engany vinculat amb el principi de la llum que fou creada de la fosca, de la soledat total d'un ésser suprem i tanmateix perdut, entotsolat i avorrit com Déu.

2 *Ell somriu i du les ulleres posades*, camisa clara i corbata, l'americana un poc rígida aconsegueix a penes d'emmagatzemar el seu volum corpulent i molt alt. Ella també riu i amb el seu braç llarg, molt blanc, nu, fa una composició d'ella mateixa dividida em dues parts desiguals i tanmateix inseparables: el pit ben dret i enfilat cap a la respiració de la vida, les natges a la desembocadura de l'esquena, promesa del tobogan del desig acomplert i feliç, generós i doble com un sublim mirall del cel. La mà esquerra, la d'ell, li passa a ella a frec del vestit, quasi atrapadora com un ham de l'equilibri, o com un dic de contenció. Sembla que s'estimen, perquè s'agraden i es de-sitgen, perquè la felicitat és encara possible. Ell escriu llibres, se sap, per culpa dels germans Karamàzov, i ella és una estrella del cinema, un símbol sexual de la modernitat, una icona del segle XX, tal vegada el contrapès futur *-happy birthday, mister president-* de la balança de la mort. Molt més tard de quan fou presa aquesta instantània, Jordi Sarsanedas, l'autor de *Mites*, a una reunió de literats, en observar l'aparició d'Arthur Miller, que també hi era convidat o que hi participava, digué amb tonada divertida i càustica: "Mireu, per allí va el vidu de Marilyn Monroe". Comentaris anecdòtics a part, l'autor de *La mort d'un viatjant*, i d'*Una chica cualquiera*, va morir el passat 11 de febrer, a la seva casa de Roxbury (Connecticut) als 89 anys. Símbol d'una esquerra intel·lectual ja extingida als Estats Units, també havia estat casat amb la fotògrafa Inge Morath, i sembla que tenia intenció

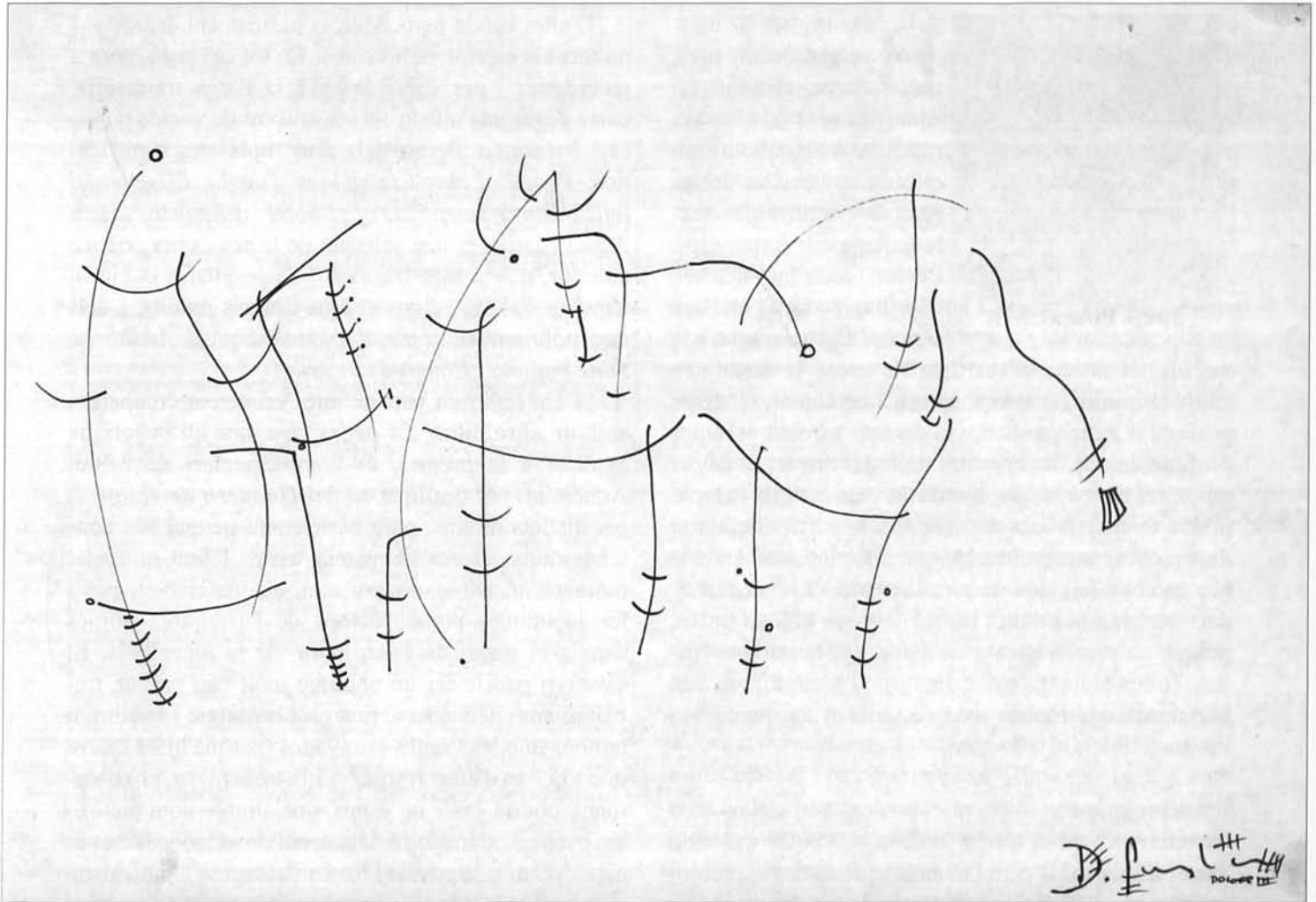
de casar-se altre cop amb una pintora de trenta pocs anys que li feia de secretària o d'ajudant. Un referent de la dramaturgia que buscava les seves arrels, i les trobà, a Èsquil, Sòfocles i Eurípides, com no podia ser d'altra manera a l'imperi d'Occident.

3 *Molt prompte farem un resum del no res* i ens sortirà llarg com el rosari de l'aurora. Plou a Londres i plou a Eivissa i plou a tot arreu. El color gris és espectacular i rugeix com el lleó de la Metro. Tanmateix, sabem que ens persegueix la Tirania, la més gran de totes, la que s'escriu amb majúscules. Contra el silenci rebut en forma de condemna, de vegades escrivim. Anem al cine, encara? Captius o addictes del nou martirologi de la postmodernitat, sembla que ens hàgim de conformar a mirar les pel·lícules de la televisió, i algun DVD de lloguer, amb el posat dels amnèsics o dels pobres de solemnitat a la societat del consum. Quan tocava la revolució, s'escampà la pitjor malaltia de la mala memòria, amb l'ajut de la repressió de la ràbia i amb el contractat de la ignorància. I ara diuen les cròniques dels diaris:

Eivissa, Dalt Vila

amb 75 anys, el fumador de purets Guillermo Cabrera Infante ha mort a Londres, a l'hospital Chelsea and Westminster. Havia patit diverses malalties de forma consecutiva -diabetes, pneumònia, i s'havia fracturat el maluc-, i a la fi la septicèmia l'estaborní. Miriam Gómez, la seva vídua, acusa l'hospital londinenc d'haver-li causat una infecció d'estafilococ daurat, un mal degut al qual moren cada any cinc mil persones a la Gran Bretanya. L'autor de *Delito por bailar el chachachá*, en una de les seves meravelloses cròniques que apareixien a diaris i revistes, recordo que en una d'elles insistia en l'atractiu especial de Linda Fiorentino a la pel·lícula *La última tentación*. Ara m'adono que aquell seu avís no va caure a les escombraries dels records. Cine negre, llibres i vida de color blanc enfollidor. El premi «Cervantes» 1997, G. Caín,

Dolors Fuster, *Manifest de llepolies taurines amb llapis i paper per a un bou llaminer*

com firmava de vegades els seus escrits, no es privà fins al darrer alè d'esbotzar amb la seva gramàtica de divertiments cruels el barbut Fidel Castro, quan patina i cau de morros durant un míting retransmès per la televisió.

4 *Dilluns de vent.* Aquesta passada nit ha resultat molt difícil descansar. Amb la sensació de treure'm un pes de sobre, vaig acabar de llegir *Expiació*, la novel·la de Ian McEwan, un escriptor excel·lent que, en aquesta ocasió, m'ha deixat una sensació de no completa satisfacció lectora. Els llibres que llegim, a vegades, fan el paper d'amics que ens acompanyen sense fer-nos del tot el gust. Els llibres, com les persones, ens garanteixen un nivell de decepció que, encara que sols sigui mínim, ja és prou

empipador i canallesc. A migdia, continua el vent, però sota un sol ferotge que desorganitza la plenitud de l'hivern que ja ha començat a fer passes endarrere. Els extrems contraris acaben tocant-se i, en ocasions, exploten, o s'aniquilen fins que d'ells no en queden ni els records. Llegim llibres que oblidem, de la mateixa manera que estimem persones que tan sols volem abandonar entre els llibres que ens han causat decepcions. Amb el record de la mort dels altres -Miquel Bauçà, tot sol, a casa seva, cap a Nadal- racionalitzem l'oblit, si això es pot fer. La mentida de la poesia acaba sent real com la tarda d'un malalt al costat nostre.

— **Bartomeu Ribes i Guasch** —

La pedra viva i Quadern de viatge 2, de Lluís Maicas

Joan Pomar Mir

Benvinguts i ben-
volguts companys,
amics, presents en
aquest acte (*) que ara
mateix ens agombola amb
el pretext i excusa de les
sempre entranyables fes-
tes d'agost campaneres.
Potser estarem d'acord
que llegir dona un bon
alenar, i ens eixampla, a la
vegada, el nostre esguard... (Els grecs ja distingien
entre el *cronos*, o temps lineal, i el *kairos*, o temps
profund. Llegir, per tant, vol dir saber trobar el temps
profund, intens, absorbent. I recordar que llegir és per
omplir el temps, és per omplir la vida i afegir valor al
nostre temps). Avui, idò, tendrem la sort i el conhort
de practicar aquesta teràpia -antiga i sàvia- amb la
presentació dels dos darrers llibres de Lluís Maicas,
dels quals només direm les veritats que hi hem trobat,
perquè els racons encara a escodrinnyar seran tots vos-
tres, futurs lectors, ja que així com l'escriptura és ben
bé una sola, té moltes més vessants el fet, personal i
intransferible, de la lectura.

Crec que seria oportú començar per alguns trets
característics en el quefer creatiu de l'autor que avui
ens acompanya. D'entrada, amb aquesta doble presen-
tació, sabem -de fet, ja ho sabíem, fa temps- que Lluís
Maicas és alhora escriptor i poeta. D'una banda, amb
el segon volum de *Quadern de viatge*, que arreplega
una tria dels articles d'opinió que han anat configurant
el seu i nostre llibre de ruta quotidià, apareguts cada
dimarts a les planes del «Diari de Balears», entre el
2002 i el 2004, ens ha facilitat el trajecte, ja que hem
compartit amb goig -i els ulls i el cap oberts- les seves
interessants aportacions en qualsevol dels temes tractats,
que van des de la política, l'art i l'estètica, la llengua
i el territori, fins a d'altres, que són només uns fets
puntuals, i que en un principi, poden parèixer sense
importància i prou efímers. I ell, és molt possible, té
un do que empra legítimament, i és saber com girar la
calça, o com estirar de la troca, sempre amb argu-
ments convincents. I més encara, llegits ara mateix, en
aquest magnífic exemplar de «Perifèrics», passats uns
anys des de la seva primera escriptura, te n'adones que
són intemporals, que són d'una vigència contrastada i
absoluta, perquè la seva aportació d'articulista d'opi-
nió defuig del perfil purament anecdòtic i s'endinsa a
analitzar la rel del problema, a destriar el bessó de les
clovelles...

D'altra banda però, Maicas bàsicament és poeta. I
no tots els escriptors ho són... En tot cas però, com a
recordatori i per veure la seva ja llarga trajectòria,
basta pegar una ullada als seus llibres de versos publi-
cats i recordar alguns dels seus títols més significa-
tius: *Viatge al cor*, *Escapulons d'ungla*, *El seny del
foll*, *Natures mortes*, *D'ofici botxí* o *Registre fòssil*.
Aquest darrer és una selecció de la seva obra poètica
anterior, que a més d'abraçar els poemaris ja citats,
n'inclou d'altres editats en uns tiratges reduïts, i dels
que podríem citar: *Bèsties domèstiques*, *Auditoria*,
Suite mínima i *Campana incerta*.

I ara (amb un part de dues criatures) compareix
amb un altre llibre, *La pedra viva*, que ell mateix ha
explicat a la premsa, és complementari de l'altre.
Aquest no pot deslligar-se del *Quadern de viatge 2*,
per distints motius, però bàsicament perquè són con-
temporanis, escrits al mateix temps i fent-se costat
mútuament. Dibuixen, per tant, els mateixos temes i
les idèntiques preocupacions de l'escriptor. Només
canvia el traçat de l'escriptura, de la pinzellada. El
quadern podria ser un paisatge molt ben acabat, tre-
ballat, amb delicadesa, fins i tot nostàlgic i sublim, o
també, amb les ungles esmolades (perquè hi ha casos,
que s'hi han d'aferrar fort...) I la *pedra viva*, possible-
ment, podria ésser un esbós, una simple nota pictòrica,
però que dona molt de joc, si l'espectador-lector és
capaç d'intuir la poesia i les veritats que s'hi amaguen.
Aquesta pedra, és idò, ben viva, perquè et fa pensar i
descobrir nous horitzons en dues retxes o un sol vers.
Tampoc no crec que tot el llibre sia poesia (encara que
en té molta) més bé pens que és un tractat sociològic,
polític, irònic, filosòfic, sarcàstic, eròtic, utòpic -i un
bon grapat més d'aquests "ICS" que adjectiven la
seva escriptura clarificadora- que ens fa veure el món
i a nosaltres mateixos de moltes maneres distintes de
les que tenim costum adquirir, qui sap si per manca-
ça de recursos mentals, o si per comoditat de defugir
del pensament únic tan preestablert... I que, per un
motiu o qualsevol altre, adquirim un regruix que, poc
a poc, es va posant sobre la pell, i ens fa una mica més
insensibles... És potser, molt benvinguda, aquesta
pedra viva ja que ens pot fer una cura balsàmica, tal-
ment una estirada d'orelles, una aclucada d'ull, o una
betcollada amiga...

Possiblement vos heu adonat que en el darrer parà-
graf he jugat amb els conceptes *pinzellades*, *esbós*,
paisatge, termes pictòrics emprats expressament per
introduir una altra vessant de Lluís Maicas. Seria
incoherent voler fer una petita aproximació a la seva

JULIOL

	1	2	3	4	E	P
7	8	9	10	M	12	13
M	O	16	17	18	A	M
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Lluís Maicas, *Juliol*, de *Calendari confidencial*

obra sense parlar de la seva vena plàstica. I pens -i sé que Lluís hi estarà d'acord- que també és doble. En primer lloc, hem de fer especial menció de les seves exposicions *Bon mal viatge* i *El ventre de les mares*, les dues a la Galeria Joan Oliver "Maneu" de Ciutat, que són una prova prou clara del seu propi esperit creatiu, i que ara no és el moment d'explicar ni aprofundir. En segon lloc, també només per deixar-ne constància, la seva continuada aportació escrita envers el món de la pintura i els seus artistes predilectes, que a l'índex onomàstic -per exemple- dels dos *Quaderns de viatge* hi podrem trobar una important representació dels mateixos, i que Maicas ha opinat d'ells al llarg dels anys. Un cas apart, però dins el mateix context, és ell llibre *La terra borda*, compartit amb el pintor Pep Coll, una edició fantàstica, amb un format generós i pulcre, on pintura i poesia fan bon maridatge...

M'agradaria fer un incís per introduir una visió particular, no sé si ja observada per qualcú. Maicas a part del seu poder innat, i entrenat -per la constància diària en el treball dels mots- té un valor afegit, que pens és important. Tampoc per motius de temps no podrem analitzar-ho cas per cas, ni molt profundament. Però crec que qualsevol de les seves noves publicacions o

exposicions, quan guaiten al carrer, compareixen amb l'encert rotund i exquisit en la tria del títol. Si coneixeu la seva darrera mostra a la Galeria «Maneu» aquest hivern passat, sabreu que tot el material emprat és fruit del seu *Botí d'estiu* (un altre epígraf utilitzat en la mateixa intenció) i que en els seus passeigs ran de mar, va arreplegant tota casta d'objectes i materials (fils, suros, plàstics, trossos de capcers o de xarxes rompudes, hams, cordes, estris de pesca espanyats...). De tots aquests i amb la mà i l'enginy creatiu sorgeix l'exposició magnífica *El ventre de les mares*, que no pot ser més clar el significat, ni més poètic... Les entranyes de la mar tornen a l'home, allò que aquest per descuit o per deixadesa, un dia o l'altre, li va caure -o deixà caure- al mateix mar... Però Lluís encara té, al meu parer, unes quantes dualitats o particularitats ben remarcables i a considerar en l'elecció dels seus títols. D'una banda la sempre omnipresent vida i mort, que la podríem contrastar en els dos llibres *La pedra viva* i *Natures mortes*. També dins aquest aspecte, per ventura, no estaria gens desencertat enquadrar els dos anteriors com uns exemples bastants clars d'oxímorons, com el mateix *El seny del foll*, o fins i tot, *Bèsties domèstiques*. D'altra banda, la predilecció del mot "viatge", pel que suposa i intueix, també com amant dels plaers de trescar món i conèixer distints indrets i formes de pensar, queda palès amb els seus llibres *Quadern de viatge* i *Viatge al cor*. D'altre costat, en la insistència i repetició d'algunes paraules en els seus títols, com ja hem pogut veure, hi podríem afegir dos llibres més, *L'hàbit dels folls* i *El seny del foll*, quan per ventura, la follia, amb un desordre una mica ordenat, qui sap si és una bona companya, per fer el camí...

De totes maneres, encara que a primer cop d'ull sembli que dels dos llibres que avui presentam, quasi no n'he parlat, no és tampoc exactament així. Perquè entre altres consideracions, crec que l'obra de Lluís Maicas, extensa i variada, amb molts de registres (poesia, narrativa, articles d'opinió, instal·lacions escultòriques, treballs històrics, futur novel·lista...), al cap i a la fi, la seva aportació al món de la cultura és unitària, coherent, que té els eixos i les parets mestres aixecades, d'un bon gruix... I no es casa amb ningú, només -i que jo sàpiga- amb na Francisca, els amics, i els seus dogmes de fe, que amb la seva obra escrita, podem compartir o no, estar d'acord o en contra, però ningú li llevarà la seva riquesa de vocabulari, on cada mot encaixa dins la frase com un marès, que clou una clau de volta... Ningú podrà negar-li la

visió clarificadora d'una societat confusa, la seva lluita per la llengua i la terra -nostres i maltractades-; ni la poesia que els seus versos transmeten, talment gotes d'una pluja incessant, com una brusquina, però deixondidora. I a cops, també, espolsa teranyines...

(He suprimit distintes cites de *La pedra viva* que vaig llegir a la presentació -i que fins i tot m'havia pres la llibertat de classificar per temàtiques-, i també, la transcripció d'un fragment de *Quadern de viatge-2*, perquè no podem allargar més l'espai. Però així i tot, puc assegurar-vos que amb la lectura de l'obra de Maicas, si ho provau, ja heu begut oli...).

Podríem idò, triar a l'atzar qualsevol pàgina dels llibres de Lluís Maicas, i totes ens mostrarien l'ampli ventall de matisos amb les distintes temàtiques que és capaç d'abraçar. Potser, és com la mar, que ens ofrena postes de sol, amb les aigües mortes i la bellesa dels colors del cel. També té la bravura, quan la sang li fa brollar paraules esmolades, fent sabonera, com les

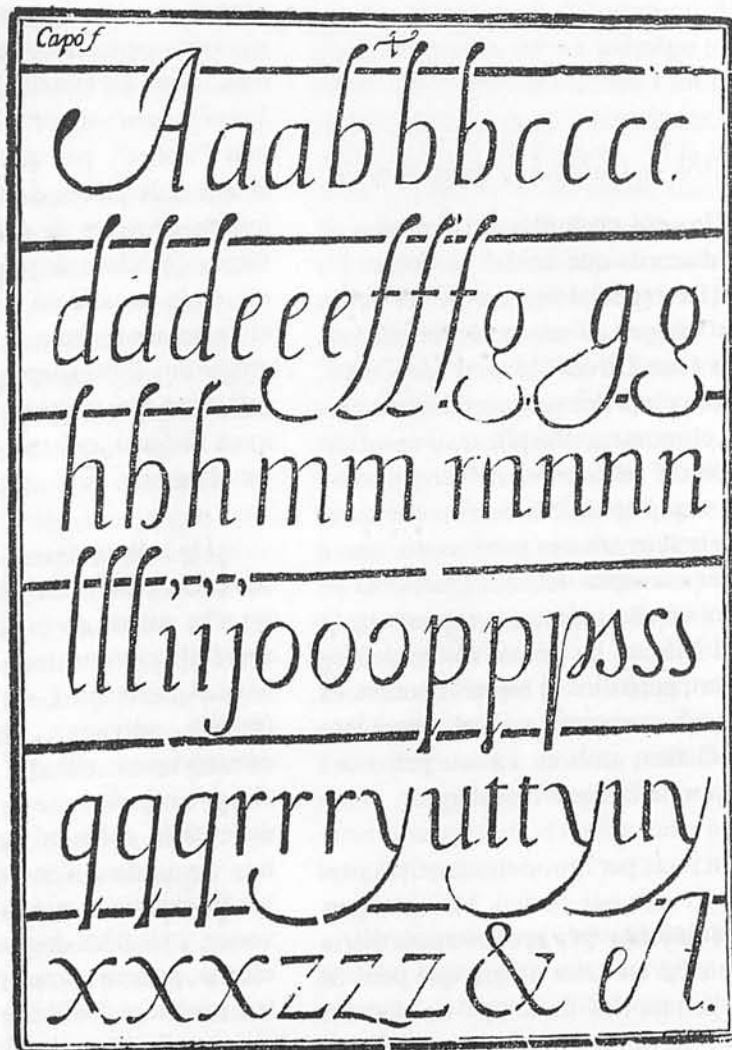
mateixes ones. D'altra banda, et pot portar, com un humil llaüt amb la vela desplegada, a conèixer nous móns, amb els viatges sempre enigmàtics i encisadors de la seva escriptura. Fins i tot, després de les tempestes, et pot guiar fins a la calma, amb versos sensuals i mots que estimen la terra i el paisatge, la veu amiga i la mirada neta, talment les platges nostres a les seques de gener, quan és un goig, tanta quietud, i el caminar tranquil, sobre l'arena...

La seva escriptura, és pròpia i molt personal, treballada amb la feina diària i la lectura persistent, i ens transmet tota la carnadura de la seva veu, que ens guaireix, que ens reconforta, que ens fa prendre alè, consciència, i embranzida...

Joan Pomar Mir

(Juny - juliol 2005)

(*) Presentació de *La pedra viva* i *Quadern de viatge-2*, al Casal de can Pere Ignasi de Campos, dimecres 10 d'agost de 2005

Antic abecedari mallorquí, signat per l'impressor Capó F (xilografia)

**CRISTALERIA
PEREZ SABATER**

Telèfons:

Paco 600 44 44 27

José 607 98 45 97

Toni 607 98 46 97

*Carrer de Son Magraner, núm. 4
Son Espanyol, (07120 Palma)*

Fax 971 43 90 01

**CRISTALERIA
PEREZ SABATER**

971 43 84 33

**Taller
aluminio**

NOTES

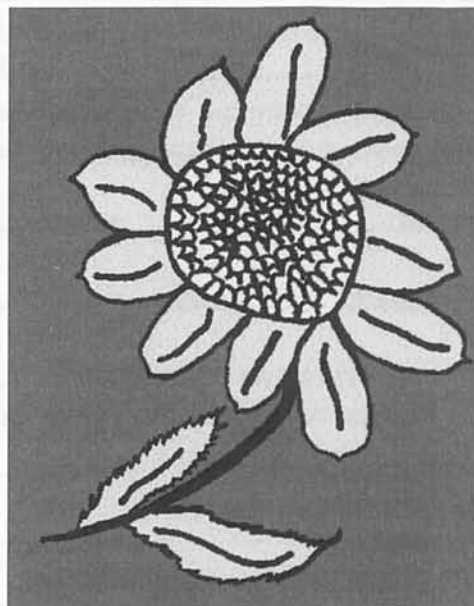
S'Esclop, Quadern cultural no tornarà cap original que no hagi sol·licitat i es reserva els criteris de selecció i tipogràfics. Els escrits lliurats al consell de redacció -que no excediran l'extensió de tres fulls a doble espai- hauran d'anar signats amb el nom i llinatges i acompanyats del D.I., l'adreça completa del remitent i d'un telèfon de contacte. Si és l'escrit d'un col·lectiu, el signarà, com a mínim, un dels seus components, que se'n responsabilitzarà. Si ens voleu comunicar-nos suggeriments, enviau-nos-los a l'apartat número 332 de Palmanova 07181, (Calvià), Mallorca, Illes Balears

S'Esclop, Quadern cultural surt periòdicament a quioscs i llibreries i també es pot adquirir, mitjançant subscripció; per 13,50 euros, 6 exemplars a l'any

Anunciau-vos a

S'Esclop
Quadern cultural

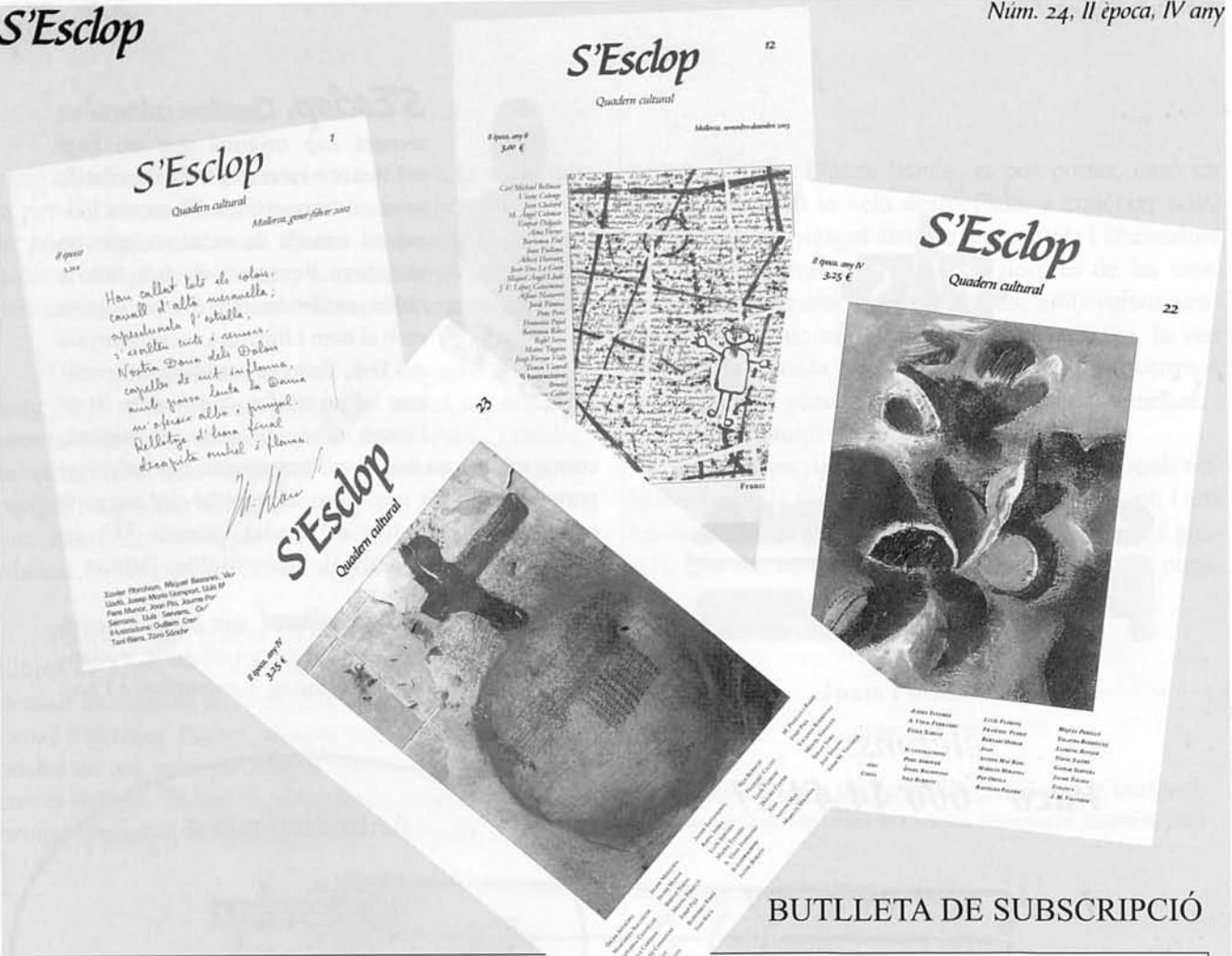
Espais disponibles per a publicitat
Telèfon 639- 954223

Dibuix col·lectiu d'usuaris de l'associació **Gira-sol**

Col·laborau-hi, feis-vos-ne socis!

Associació Mallorquina de Salut Mental Gira-sol
Passeig de Marratxí, 11 - Son Gibert, 07008 Palma - Telèf. 971 - 28 51 23

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

S'Esclop

Apartat de Correus núm. 332
07181 Palmanova (Calvià)

Sr./Sra.....

.....DNI.....

Adreça.....núm.....pis.....

Codi postal.....població.....

Telèfon.....

Em subscric a la revista **S'Esclop**, al preu de 13,50 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa.....

Signatura

Agència/oficina.....

DC.....cte./lta.núm.....

XXVI

(La transcendència negra)

Caldrà esborrar els signes de l'errada,
Cobrir d'asfalt els ossos dels vençuts,
Desarborar el llaç de les virtuts
I començar de nou la cavalcada.

Oh homes vells, fills de l'ensulsiada,
No renegueu dels somnis més temuts!
Natura es gita entre arpegis muts
Mentre el temps segueix la davallada.

Sonin els corns i cessin els llaüts,
Que amb una creu es signi la mirada
De tots els homes i els éssers nascuts.

Ara comença l'era imaginada
Pels nous Senyors, els forts, els nouvinguts,
Els que sens plor són fets i sens basarda.

***

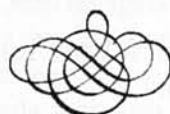
Haurà de ser un cel tot ple de roses,
Un cel ben roig, d'on caiguin les aloses
Com aus de foc, plovent sobre les lloses
D'un cementiri groc. Sagnant, les coses

Es confondran als ulls, seran com noses
De llum roent, les àtiques filoses
De fils daurats dels noms on foren closes
Com a prudents, servils, tristes esposes.

Llavors, l'oratge, lent, farà la resta:
S'assecaran els arbres, la ginesta
-serà inaudit silenci la foresta...-,

Arreu dels camps hi haurà vermell de gesta.
Res no direm nosaltres, ni en cap festa
Remembrarem el jorn de la conquesta.

***

Heu fet prou bé, mortals, la vostra feina.
Vegeu els fruits, les flors de la llavor
D'on heu crescut... Sí, l'arbre de l'amor
begué dins l'horror del que fóreu sols l'eina,

Orb instrument de carn, volàtil beina,
Un fràgil pont bastit cap a l'albor
Del dia nou. Res no foren dolor,
Ànsia, bes o cant, car vostra feina

Fou enllestir la pròpia caiguda
Creient que els déus ja havien desistit
I abandonat el món en llur retuda.

I així, mortals, triomfàreu en l'ardit,
I el fat dels déus es clou amb llur vinguda
Pels llargs graons del vostre desenvit.

***

Ja no més cants. Les albes s'encongeixen.
Ja no més plors dins cambres d'hospital.
Ja tots són morts i tot és igual
Mentre els camps encara resplendeixen.

Nostre és el fat. Les ombres s'esvaeixen
I contra el temps perdura el mineral
De què estam fets -immune a la moral
I als sentiments que els ulls entenebreixen.

Pere Perelló i Nomdedéu

Poemes inèdits d'*Ana-tema*

TUMBLING DICE (Daus Rodants)

1er- STICKY FINGERS (Dits aferradissos)

"Ev'rywhere I hear the sound of marching, charging feet, boy! / 'Cause summer's here and the time is right for fighting in the street, boy! / Well then what can a poor boy do / Except to sing for a rock 'n' roll band / 'Cause in sleepy London town / There's just no place for a street fighting man..." (1)

Una experiència d'allò més plaent: escoltar els Rolling Stones a tota pinya pels auriculars del Disc-Man portàtil, mentre el món exterior passava davant meu sense reparar en mi. El trajecte en metro des de Catalunya fins a Sants a ritme de rock&roll, síiiii! I ningú diria, pel meu aspecte, encorbatat, sabates lluentes i vestit de vin-i-un botó, que un *yuppie* com el que devia semblar jo aquell dia pogués fruit amb el ritme desenfrenat i diabòlic d'aquells instigadors a la revolta.

Sí, bé: ja era conscient que els Stones, o els "Rollings", com els anomenen per aquí, ja no suposaven cap provocació, ara com ara. Que havien degenerat en aristòcrates pedants i podrits de diners que agradaven fins i tot a les àvies. Les joies de la corona de l'imperi CBS records. De vegades hi pensava, i fins i tot em feia vergonya admetre que a mi també m'havien capturat amb les seves urpes el consumisme i la maquinària promocional del *show-business*.

Però què voleu que us digui: hi ha qui és "futbole-ro" i al seu cervell tan sols hi ha lloc per al Barça i el Madrid, hi ha qui es deleix per la literatura swahili contemporània, hi ha qui cria lloros... i a mi em va tocar sentir-me fascinat per les històries de violència i depravació que havien convertit aquell grup de cinc peluts en una vertadera llegenda. La mort de Brian Jones, totalment passat d' LSD a la seva piscina, (bon final per al *flower-power*, no?)... Les baralles entre el públic a Altamont, amb els "moters" Hell's Angels fent de "segurates" i també repartint llenya a tort i dret... i tot davant les càmeres amb què filmaven la seva actuació!!... El Kiz Richards empassant-se una botella sencera de Jack Daniel's "a morro" en cada concert... per no parlar de si serà veritat allò que li

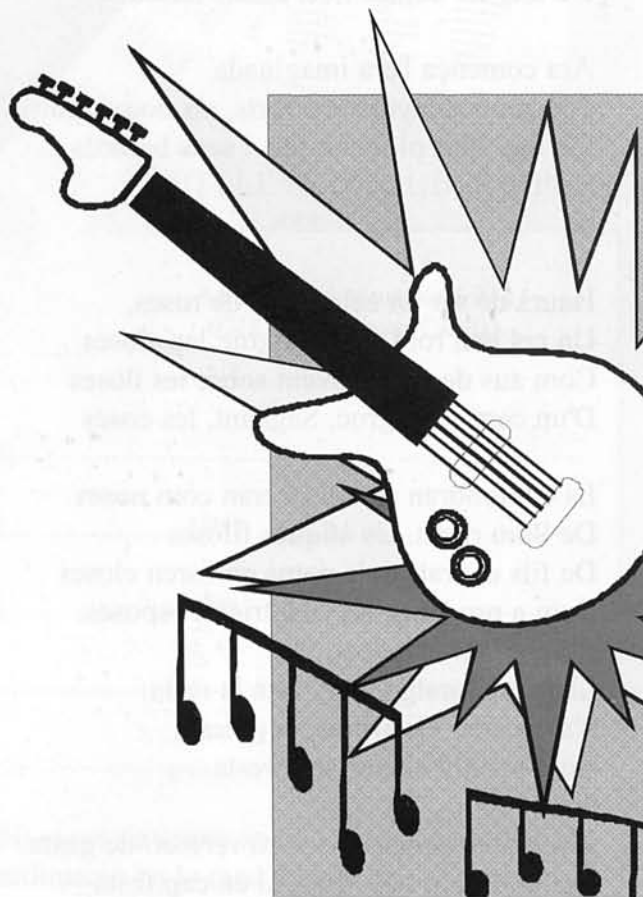
(1) *"A tot arreu escolto el so dels peus desfilant, atacant, nen! / perquè l'estiu ja és aquí, i l'hora és bona per a lluitar pels carrers, nen! / Bé, i què pot fer un pobre xaval, excepte cantar en un grup de rock'n'roll / perquè a l'endormiscat Londres / simplement no hi ha lloc per a un lluitador dels carrers", de la cançó Street Fighting Man (Lluitador dels carrers).*

havien canviat tota la sang en un hospital suís, de tant "intoxicat" com estava...

I les cançons: Ahhh! No sé què em passava, de veritat que no ho sabia explicar, però era escoltar els tres primers acords de *Start Me Up*, el lament de guitarra de *Wild Horses*, els "uh-uhs" de *Sympathy for the Devil*, el falset d'*Emotional Rescue*, el ritme sincopat de *Honky Tonk Women*... i literalment se'm posava la pell de pollastre! Sentia dins meu una mena d'ebullició sanguínia, un desig irrefrenable de saltar i ballar, com si de sobte em trobés vertaderament "posseït".

"Jumpin' Jack Flash, it's a gas, gas, gas..." (2)

Seria veritat allò que el rock era la música del diable?

Doncs potser... però aquell divendres de matí de principis de juny, ben segur que no. Sa Satànica Majestat no s'encarnava en Jagger i els seus morrets, sinó en el senyor caspós amb qui anava a entrevistar-me: l'encarregat de personal del banc on esperava començar a treballar el mes vinent. Si tot anava bé, d'a-

(2) *"Joanet el saltironant és collonut, collonut, collonut!", de la cançó Jumpin' Jack Flash.*

quí no gaire obtindria la meua Diplomatura Universitària en Empresarials (de forma no gaire brillant, tot s'ha de dir), i encetaria una profitosa carrera professional en el món de les inversions, les finances, l'evasió de taxes i el blanqueig de diners. Allò estava fet! Mitja horeta d'avió i taxi des de Barna fins a la ciutat on el banc aquell tenia la seu central, una mica de teatre i llepament de culs, i a la nit de tornada, a celebrar-ho amb els col·legues a la Plaça Reial, amb una bona dosi de Voll-Damms i suor rocanrolera. L'examen de Macroeconomia ja el començaria a preparar dilluns següent, després de la preceptiva ressaca.

El problema era que, dins meu, alguna alarma s'havia disparat, i dringava embogida, udolant i amb llums de colorins: "*Nen, que això se t'acaba!!!*" Aquell final de curs comportava, com tots, el tancament oficial de la temporada de "farres" d'hivern i el començament de la temporada de "farres" d'estiu, les dues o tres habituals carbasses per setembre, el retorn a la llar materna (a la fi llençols nets cada dissabte, menjar en condicions, bany practicable...). Tot com sempre... quasi! Perquè no hi havia cap dubte de quina era la perspectiva immediata en el que pertocava al meu futur: la vida d'estudiant, amb tots els seus plaers i responsabilitats relaxades, ben prest seria sols un record.

Però, treballar en un banc? A un sòrdid i gris banc?

I per què se m'hauria ocorregut matricular-me a Empresarials, cinc anys enrere? Per què era més fàcil que Arquitectura, i així no m'arriscava a no ser capaç de treure'm la carrera? Tan covard havia estat? O potser, perquè tenia més sortides que Belles Arts, i així em garantia les faves...? Tan mesquí havia estat...?

Fos el que fos, estava a punt de començar a pagar el preu de les meves decisions passades...

2on- HEY, NEGRITA!!

Quan un agafa l'avió com si fos l'autobús, s'acostuma a anar a l'aeroport a qualsevol hora i mirar d'encaibir-se en el primer que voli cap a on vols anar. Aquesta vegada tenia una reserva feta, no me la podia jugar.

Però arribava amb molta antelació, i el costum em va dirigir, just entrar a la terminal B de l'aeroport del Prat, cap al mostrador de "Iberia Billetes", a veure si confirmava el vol o podia sortir abans. Hi havia una mica de cua. Em tocaria esperar. El Disc-Man seguia en marxa:

"*Oh, a storm is threat'ning, my very life today...*" (3)

Tempesta, sí... De vegades, quan un veu una dona bonica, no pot evitar apartar la vista d'ella, per molt descarat que un s'arrisqui a ser. Però bé, en un lloc com aquell, on tothom està de pas, això no importa gaire. I valga'm Déu, que la noia que hi havia davant meu, esperant també per comprar un bitllet, es mereixia una d'aquelles mirades. La veia d'esquena, i de perfil quan es girava. Era tan maca que fins i tot tallava la respiració. Donava la impressió d'estar una mica nerviosa. Potser la molestava el "tap-tap" rítmic del meu peu:

"*War, children, it's just a shot away, it's just a shot away...*" (4)

Es va girar i em va semblar que em parlava. A mi? I què em voldria dir una preciositat com aquella? Em vaig treure els auriculars.

- També vas a Londres, tu?

La seva veu sonava dolça, però parlava amb la convicció de qui sap quin terreny trepitja. Hauria dit que la seva cara era la d'un àngel, però a la vegada la seva expressió era la de la pura lascívia. La roba ajustada ressaltava unes formes femenines que sempre havia cregut que no existien, que sols eren fruit del *software* d'edició d'imatges que utilitzen els fotògrafs publicitaris... per a menjar-se-la allí mateix!

- A Londres? No, i ara?

- És que m'ha paregut que escoltaves els Rolling Stones... Dus el volum del Disc-Man tan fort que es pot sentir, i per això t'ho deia...

Me la mirava sense dir res, i suposo que la meua cara de babau implorava més explicacions. Amb la boca oberta, no sé si babejava o no, però era incapaç d'articular cap so...

- Ah, potser no ho saps. És que ahir ho varen dir per Catalunya Ràdio, al programa del Tardà, "*Pagaula d'Stone*". Abans de la gira europea que comencen a finals de juny, el grup escalfa motors amb un parell d'actuacions a clubs petits, i aquesta nit toquen al Camden Palace, a Londres. Sols hi caben 500 persones, serà com veure'ls a la terrassa de casa, no ho tro-

(3) "*Oh, una tempesta amenaça la meua vida, avui...*", de la cançó *Gimmie Shelter* (*Dona'm refugi*).

(4) "*La guerra, nens, és just a un pas d'aquí, tan sols a un pas d'aquí*", tornada de *Gimmie Shelter*.

bes...?

Què cony anava a saber!, enclaustrat i cremant-me les celles com havia estat els darrers dies, resolent supòsits comptables... Ara sí que babejava, i la meva boca devia parèixer la del metro, de tan oberta com la tenia.

- Noi, perdona, és que he pensat que...

- Vols dir que tu hi vas?

- Sí. Ja en tinc l'entrada i tot...

- I com t'ho has fet per a aconseguir-la?, - vaig demanar atropellant les paraules.

- Bé, el meu xicot, treballa a la premsa musical... O potser hauria de dir el meu ex-xicot...

Una espurna de tristor li va aparèixer als ulls, i em va semblar encara més atractiva del que era.

- Ja fa temps que no ens va bé, però ahir vam discutir de valent. Massa com per pensar que és una cosa passatgera. I tot va esclatar justament per això, no volia de cap manera perdre el cap de setmana amunt i avall, i al final he decidit anar-hi jo sola, quina llàstima... Bé, ja trobaré algú a qui vendre-li l'altra entrada, segur que me la treuen de les mans... I ell, no sé, crec que s'ha acabat això...

Va callar, em va mirar directament als ulls, i, com sorpresa, em va dir de sobte:

- I per què t'ho explico jo això, a tu, que no et conec de res...?

...i va somriure'm.

Al mostrador la cua avançava, i ja era el seu torn. Em va girar l'esquena i la van atendre. Un minut després ja tenia el seu bitllet, i em va allargar la mà... però no per acomiadar-se:

- Uf, surto d'aquí dues hores. Bé, aniré al bar de la terminal, a prendre alguna cosa... Et fa ganes acompanyar-me?

-Ehhhhhhh, sí és clar.

Com un autòmata, vaig confirmar la reserva que tenia, sense intentar avançar el meu vol. És clar que podia esperar aquelles dues hores! Vam anar fins a la gelateria (millor hauria de dir "m'hi va conduir"), i pel camí m'anava dient:

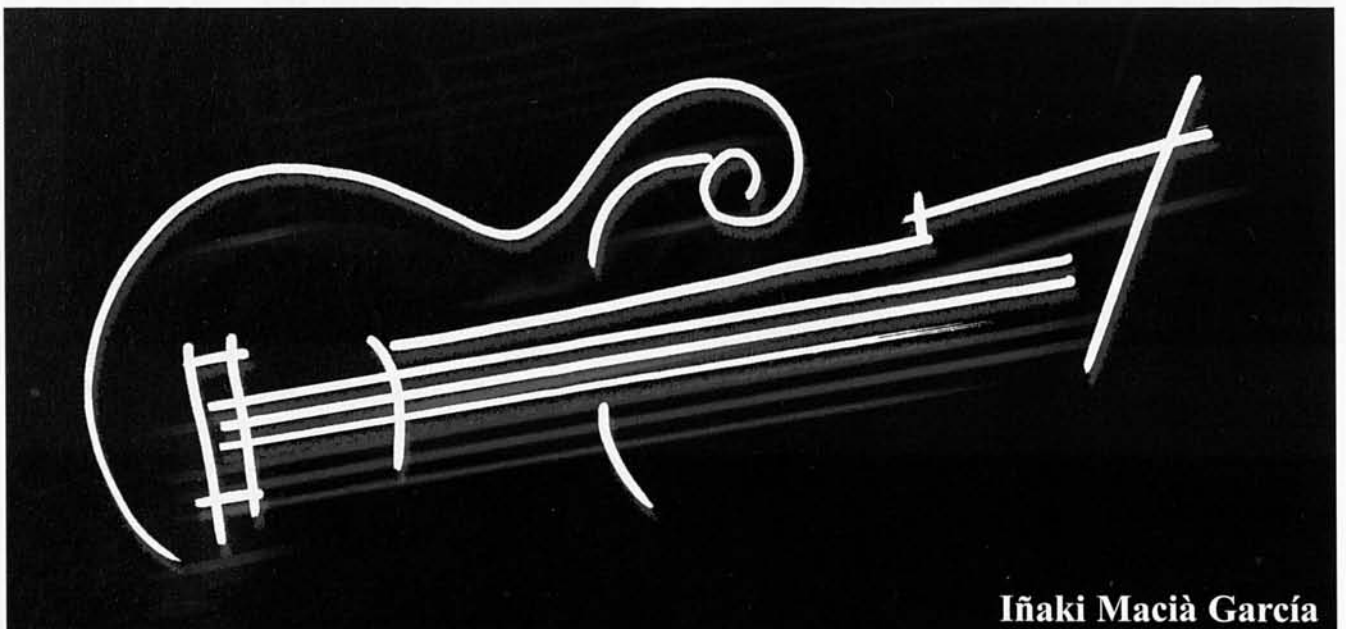
- Avui em sento capritxosa, m'abelleix un gelat de vainilla, i a més et vull convidar. No cada dia es troba a algú a qui li agradi la mateixa música que a tu t'apassiona, no ho creus...?

Gelat de vainilla, cafè, una conversa sobre els concerts de rock als quals havíem anat... Tant ella com jo havíem assistit a uns quants, però jo mai no havia tingut l'oportunitat de viure l'experiència de Ses Majestats els Rolling Stones en directe. Havia vist els seus vídeos en concert, el de Hyde Park al 69, el *Live at the Max* del 88, el *Rock&Roll Circus*... També havia vist Ronnie Wood en un petit club, ja feia anys, amb un repertori de versions de Chuck Berry i Bo Diddley, vaja nit... Però res comparable als Stones en un estadi, com ella em deia que els havia vist dues vegades: Shea Stadium de Nova York, (gira del 89, presentant *Steel Whels*), i Estadi Olímpic de Barcelona, (la del 98, amb el *Bridges to Babylon*). I aquella mateixa nit, en un club de Londres... No m'ho podia creure!

Quan li vaig explicar el que anava a fer jo d'aquí a unes hores, em vaig sentir miserable. I encara em va fer sentir pitjor la cara que va posar, com si de debò es preocupés per mi, quan em va demanar:

- Però, amb aquesta feina, t'hi trobaràs a gust, vols dir...?

Allò era massa. Em vaig aixecar i li vaig dir que m'excusés un moment, que havia d'anar a "canviar l'aigua al canari". Quelcom dins meu cridava "No, no, no, no...", però els meus peus em van dirigir inexorablement cap al mostrador "Iberia billetes" de nou. Seguia havent-hi cua, però me la vaig passar pel forro.

Iñaki Macià García

Vaig treure el nas per la finestreta i, sense fer cas de les protestes del client a qui estaven atenent en aquell moment vaig dir a l'empleat que hi havia:

- Escolti, això és urgent: Pel vol de Londres de les 12:15, queda algun seient lliure encara...?

3er - Opció 1:
EXILE ON MAIN STREET
(Exili al carrer major)

*"Well I followed her to the station,
With a suitcase in my hand
Yeah, I followed her to the station
With a suitcase in my hand
Whoa, it's hard to tell, it's hard to tell
When all your love's in vain..." (5)*

El locutor va interrompre el final de la cançó, i va començar a parlar amb veu estrident, com si semblés un indiot claquejant:

- Un vell èxit dels Rolling Stones, aquest grup de milionaris drogoaddictes que no acaben de decidir-se a fer un favor a la humanitat i retirar-se d'una vegada. Estàs escoltant "Els 40 Primordials", i això és Ona Tres, la teva ràdio. Ara, uns minuts de publicitat...

"Vaja, ja m'he tornat a equivocar..." Vaig recomposar el feix de bitllets llardosos que estava comptant, i vaig tornar a començar mentalment: "1000, 2000, 3000..."

El putxo locutor aquell dels collons era un desgraciat. I el fill de puta de director de sucursal on m'havien enviat ara de caixer, que ens feia escoltar a tots aquella emissora de merda, ("sort que teniu que us deixo tenir la ràdio encesa"), també. I el cap de zona, ("sort que podeu conservar la feina, amb la crisi que hi ha"), encara més. Tot era una merda, i tota aquella colla una manada de xuclatinters lobotomitzats.

La porta de l'oficina bancària es va obrir, i va entrar la propietària del supermercat del cantó. Es va dirigir a la meua finestreta, em va allargar un sobre i em va dir, amb cara de fàstic:

- Jove, com sempre...

"Sí, sí, com sempre", vaig pensar. La mateixa jaia de sempre, a l'hora de sempre, a fer l'ingrés de cada dia, a la mateixa hora de cada dia, el mateix import de cada dia, a la mateixa pòlissa de crèdit de cada dia, i amb la mateixa cara d'haver-se empassat el pal d'una escombra i no haver-la cagat de cada dia.

Que es facin les tres!, a veure si quadro caixa ràpid i arribo a casa per l'hora del culebró de la tele!

(5) "Doncs la vaig seguir fins a l'estació / amb una maleta a la mà / sí, la vaig seguir fins a l'estació / amb una maleta a la mà / Uou, és difícil de dir, difícil de dir / quan tot el teu amor és per res", de la cançó *Love in vain* (Amor en va)

3er - Opció 2:
DEAD FLOWERS
(Flors Mortes)

Plick...
Plick...
Plick...

Vaig tornar a tossir. Allò em va despertar, i vaig tornar a sentir amb dolor tots els ossos del meu cos. Tenia la boca pastosa, i em notava com si entre jo i el món que m'envoltava, aquella habitació blanca, hi hagués una distància inabastable...

Plick...
Plick...
Plick...

El repic del sèrum caient m'hipnotitzava. Què cony m'hi devien haver posat? Vaig sentir dir a una infermera no sé què d'un medicament nou, "Retroviral" o quelcom així, que potser atura el procés de destrucció del sistema immunològic dels seropositius. Potser és això el que m'està entrant per les venes?

Plick...
Plick...
Plick...

Si no me n'han dit res és perquè deuen saber el mateix que sé jo: la sida no es cura.

I per provar...

*"Well it just goes to show
Things are not what they seem
Please, Sister Morphine,
turn my nightmares into dreams
Oh, can't you see I'm fading fast?
And that this shot will be my last" (6)*

Inèdit

Rafel Serra Costa

(6) "Bé, ara és evident / que les coses no són el que semblen / Per favor, germana morfina, converteix / els meus malsomnis en somnis agradables / Oh, no pots veure que m'esvaeixo ràpidament / i que aquest serà el meu darrer xut", de la cançó *Sister Morphine* (Germana Morfina)

Carnet d'identitat

Escriu
que som àrab,
i que el meu número de carnet és el cinquanta mil,
que ja tinc vuit fills,
i que el novè arribarà al final de l'estiu.
T'enfadaràs per això?

Escriu
que som àrab,
i amb els meus companys d'infortuni
treball a una cantera.
Per als meus vuit fills arranco de les roques
el bocí de pa, el vestit i els llibres.
No demano almoïna a la teva porta,
ni em rebaixo al peu de les teves escales.
T'enfadaràs per això?

Escriu
que som àrab.
Som nom sense cognom.
Espero, pacient, en un país
en el que tot el que hi ha existeix irritat.
Les meves arrels
s'enfonsaren abans del naixement del temps,
abans del començament de les eres,
del xiprer i de l'olivera,
abans de la primícia de l'herba.
El meu pare...
de la família a l'arada,
no de nobles senyors.
El meu padrí era un camperol,
sense títols ni noms.
Ca meva era una casa del camp
de canyes i troncs.
Et complau?...
Som nom sense cognom.

Escriu
que som àrab,
que tinc els cabells negres
i els ulls castanys;
que, per més detalls,
em cobreixo el cap amb un mocador;
que els palmells de les meves mans són forts com la roca
i raspen quan es toquen.
I m'agrada l'oli i la farigola.
Que visc
en un poblet perdut, abandonat,
sense nom als carrers.
I amb tots els homes
a les canteres o al camp...
T'enfadaràs, per això?

Escriu
que som àrab;
i que robares les vinyes del meu padrí
i una terra que llaurava
jo, amb tots els meus fills.
Que només ens deixares
aquestes roques...
No me les prendrà també el teu govern,
així com es diu?

Escriu, doncs...

Escriu
al començament de la primera pàgina
que no avorreixo a ningú,
ni robo res a ningú.
Però, si tinc fam,
devoraré la carn de qui a mi em robi.
Esment, doncs!...
Esment amb la meva fam,
i amb la meva ira!

Mahmud Darwish

Versió catalana de **Joan Manresa**

Dama escrivint
(anònim), pintura al fresc iraniana,
probablement del s. XVI o del XVII

CÒPIES DIGITALS

11 X 15 A 0,15 €

PER A MÉS DE CENT CÒPIES I DES DE LA PRIMERA CÒPIA EN 24 HORES

**Som els més barats
del barri amb
la millor qualitat del món**

**Número 1 en
revelat digital**

**70^è Aniversari
1935 - 2005**

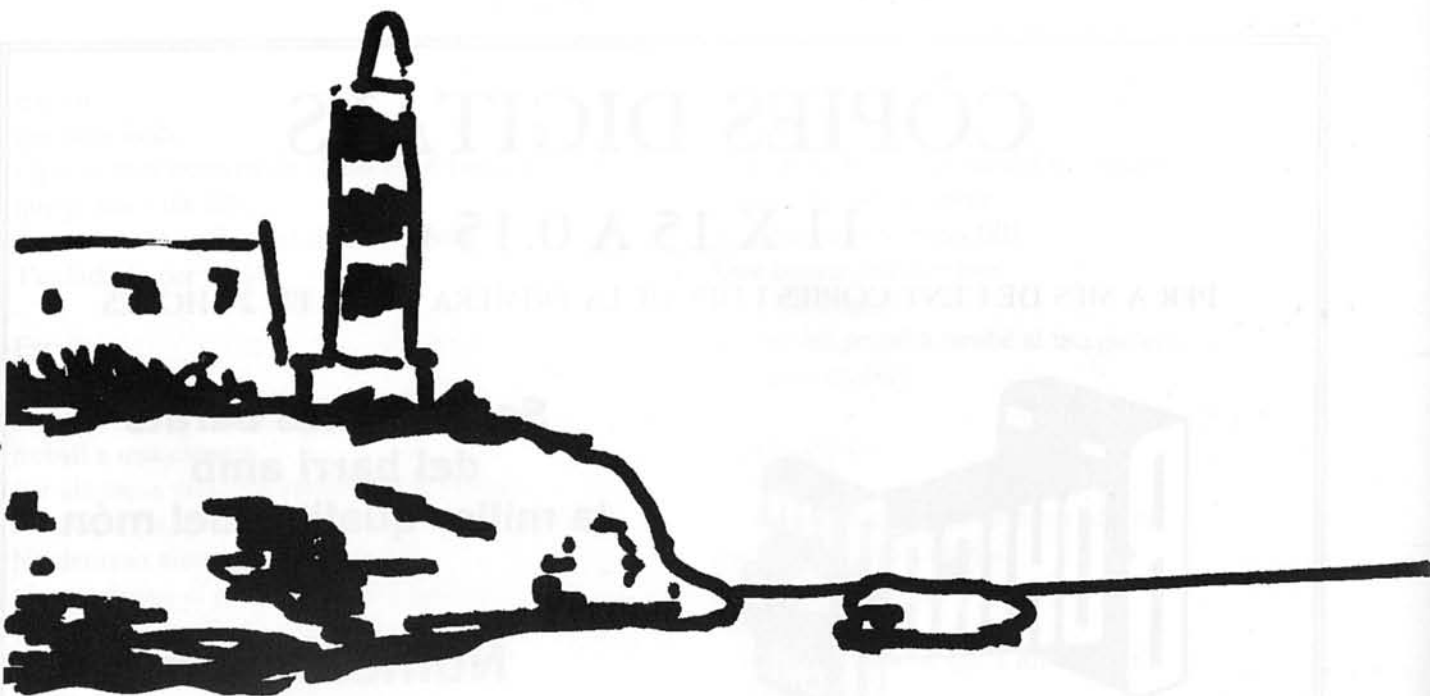
**Carrer Oms, 47
07003 Palma
telèfon 971 72 14 20**

CÒPIES DIGITALS AL MOMENT PER NOMÉS 0,20 € PER UNITAT

Josep Manuel Valverde, Istanbul

Far de Portocolom, perill de mort Esbós: J. Vallbona

Perill de mort

Cap maternal cop virguer,
signe inequívoc del canvi,
del seu,
més malmés que l'insigne sang de Khrúixtev.
Tota l'avida opinió és deslligada de l'acció incipient
d'afaiçonar sentits d'impotent activitat.
El tamarell roc omple
l'urgent crit de ràbia lluminós,
del far estant, del seny sortat.

Tu, sí,
ampla marge d'estils feixosos,
més dinàmic i més enganat;
com més diatètica és la teva son
més meus són els teus mèrits.

Salvem el port, salvem l'ànima!

Es Riuató, 7.08.05

Pau Vadell

Joan, *Bon Any Nou!* (posterització de fotografia digital)

S'Esclop

Quadern cultural

Amor és mar
tribulada de ondes
e de vents,
qui no ha port ni ribatge.
Pereix l'amic en la mar e, en son
perill, pereixen sos turments e
neixen sos compliments.

llibre de l'Amic e Amat de Ramon Llull

Aquarel·la i cal·ligrafia de Nils Burwitz